

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak: 200301979
Arkivnr.: 700
Saksbehandler: Eli-Nann Stubberud

Saksgang

Fylkestinget 01.12.2003 149/03

Sakstittel: Forslag til ny plandel av plan- og bygningsloven

Fylkestinget 01.12.2003

Fylkesrådets innstilling:

1. Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.
2. Økt bruk av elektroniske medier og midler skaper forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Da dette også er et kostnadsspørsmål, vil Fylkestinget de regjeringa om å ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.
3. Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det **må** derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det **nå** en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.
4. Økt ansvar i forbindelse med den regionale planleggingen vil kreve økte ressurser til fylkeskommunens planoppgaver i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.
5. Fylkestinget er videre positiv til:
 - At det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergripende og samordnende samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
 - En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer som vil styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør
 - Økt vektlegging av barn og unges interesser i planleggingen

6. Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:
 - De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
 - Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.
 - Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at noen av disse planenes godkjenning kan tillegges fylkeskommunen.
 - Private eierinteresser i tidligere rent offentlig eid institusjoner vil kunne reise spørsmål om legitimitet og forfordeling av interesse hvis staten selv planlegger. Denne samfunnsmessige endringen er ikke drøftet i utredningen i tilstrekkelig grad og må tas inn i utvalgets videre arbeid.
7. Fylkestinget vil for nærmere begrunnelse for sin uttalelse vise til vedlagte utredning.

Innstillinga fra komite for plan og økonomi ble lagt fram av saksordfører Arne, Langset, V:

1. Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.
2. Økt bruk av elektroniske medier og midler skaper forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Da dette også er et kostnadsspørsmål, vil Fylkestinget de regjeringa om å ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.
3. Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det **må** derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det **nå** en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.
4. Økt ansvar i forbindelse med den regionale planleggingen vil kreve økte ressurser til fylkeskommunens planoppgaver i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.
5. Fylkestinget er videre positiv til:
 - At det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergripende og samordnende samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
 - En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer som vil styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør
 - Økt vektlegging av barn og unges interesser i planleggingen
6. Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:
 - De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
 - Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.

- Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at noen av disse planenes godkjenning kan tillegges fylkeskommunen.
- Private eierinteresser i tidligere rent offentlig eid institusjoner vil kunne reise spørsmål om legitimitet og forfordeling av interesse hvis staten selv planlegger. Denne samfunnsmessige endringen er ikke drøftet i utredningen i tilstrekkelig grad og må tas inn i utvalgets videre arbeid.

7. Fylkestinget vil for nærmere begrunnelse for sin uttalelse vise til vedlagte utredning.

Bjørn Larsen tok opp FrPs forslag fra komiteen:

Nordland Fylkesting tar forslag til ny plandel av plan og bygningsloven til orientering.

Nordland Fylkesting har tro på lokaldemokratiet og mener kommunene selv skal stå som hovedansvarlig for all arealplanlegging, utbyggingsplanlegging og annen planlegging i kommunen. I dag er det i stor grad overordnede styringsorganer som fylkeskommune, fylkesmann, statlige landbruksmyndigheter, statlige veimyndigheter mv., som i realiteten styrer kommunens planlegging. Nordland Fylkesting mener dette er en hån mot lokaldemokratiet. Ordningen med at overordnede styringsorgan foretar avgjørende vedtak i kommunal planlegging må avvikles.

Etter Nordland Fylkestings syn skal innsigelser fra andre offentlige myndigheter enn kommunen, kun være knyttet til brudd på kommunens egne regler for planlegging, eller dersom vesentlige offentlige verdier kan tapes gjennom kommunenes arealplanlegging.

Votering:

FrPs forslag fikk 9 stemmer og falt.

Komiteinnstillinga ble vedtatt mot 10 stemmer.

Vedtak: _

1. Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.
2. Økt bruk av elektroniske medier og midler skaper forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Da dette også er et kostnadsspørsmål, vil Fylkestinget de regjeringa om å ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.
3. Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det **må** derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det **nå** en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.

4. Økt ansvar i forbindelse med den regionale planleggingen vil kreve økte ressurser til fylkeskommunens planoppgaver i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.
5. Fylkestinget er videre positiv til:
 - At det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergrepene og samordnende samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
 - En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer som vil styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør
 - Økt vektlegging av barn og unges interesser i planleggingen
6. Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:
 - De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
 - Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.
 - Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at noen av disse planenes godkjenning kan tillegges fylkeskommunen.
 - Private eierinteresser i tidligere rent offentlig eid institusjoner vil kunne reise spørsmål om legitimitet og forfordeling av interesse hvis staten selv planlegger. Denne samfunnsmessige endringen er ikke drøftet i utredningen i tilstrekkelig grad og må tas inn i utvalgets videre arbeid.
7. Fylkestinget vil for nærmere begrunnelse for sin uttalelse vise til vedlagte utredning.

Rett utskrift:

Eiv-Hann Stubberud

Dato: 8. desember 2003

Underskrift:

Saksprotokoll sendt:

Komite for plan og økonomi

Sak 149/03 Forslag til ny plandel av plan- og bygningsloven

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

1. Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.
2. Økt bruk av elektroniske medier og midler skaper forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Da dette også er et kostnadsspørsmål, vil Fylkestinget de regjeringa om å ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.
3. Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det **må** derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det **nå** en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.
4. Økt ansvar i forbindelse med den regionale planleggingen vil kreve økte ressurser til fylkeskommunens planoppgaver i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.
5. Fylkestinget er videre positiv til:
 - At det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergripende og samordnende samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
 - En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer som vil styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør
 - Økt vektlegging av barn og unges interesser i planleggingen
6. Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:
 - De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
 - Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.
 - Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at noen av disse planenes godkjenning kan tillegges fylkeskommunen.
 - Private eierinteresser i tidligere rent offentlig eid institusjoner vil kunne reise spørsmål om legitimitet og forfordeling av interesse hvis staten selv planlegger. Denne samfunnsmessige endringen er ikke drøftet i utredningen i tilstrekkelig grad og må tas inn i utvalgets videre arbeid.

7. Fylkestinget vil for nærmere begrunnelse for sin uttalelse vise til vedlagte utredning.

Fra komiteens behandling:

FrP la fram følgende forslag:

Nordland Fylkesting tar forslag til ny plandel av plan og bygningsloven til orientering.

Nordland Fylkesting har tro på lokaldemokratiet og mener kommunene selv skal stå som hovedansvarlig for all arealplanlegging, utbyggingsplanlegging og annen planlegging i kommunen. I dag er det i stor grad overordnede styringsorganer som fylkeskommune, fylkesmann, statlige landbruksmyndigheter, statlige veimyndigheter mv., som i realiteten styrer kommunens planlegging. Nordland Fylkesting mener dette er en hån mot lokaldemokratiet. Ordningen med at overordnede styringsorgan foretar avgjørende vedtak i kommunal planlegging må avvikles.

Etter Nordland Fylkestings syn skal innsigelser fra andre offentlige myndigheter enn kommunen, kun være knyttet til brudd på kommunens egne regler for planlegging, eller dersom vesentlige offentlige verdier kan tapes gjennom kommunenes arealplanlegging.

Votering:

Det ble votert alternativt mellom fylkesrådets innstilling og forslag fra FrP.

Fylkesrådets innstilling ble vedtatt mot to stemmer som ble avgitt for FrPs forslag.

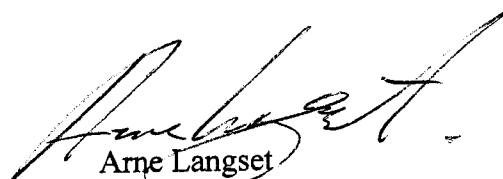
Komiteen rår fylkestinget til å fatte følgende:

Vedtak

1. Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.
2. Økt bruk av elektroniske medier og midler skaper forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Da dette også er et kostnadsspørsmål, vil Fylkestinget de regjeringa om å ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.
3. Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det **må** derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det **nå** en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.

4. Økt ansvar i forbindelse med den regionale planleggingen vil kreve økte ressurser til fylkeskommunens planoppgaver i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.
5. Fylkestinget er videre positiv til:
 - At det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergrepene og samordnende samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
 - En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer som vil styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør
 - Økt vektlegging av barn og unges interesser i planleggingen
6. Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:
 - De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
 - Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.
 - Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at noen av disse planenes godkjenning kan tillegges fylkeskommunen.
 - Private eierinteresser i tidligere rent offentlig eid institusjoner vil kunne reise spørsmål om legitimitet og forfordeling av interesse hvis staten selv planlegger. Denne samfunnsmessige endringen er ikke drøftet i utredningen i tilstrekkelig grad og må tas inn i utvalgets videre arbeid.
7. Fylkestinget vil for nærmere begrunnelse for sin uttalelse vise til vedlagte utredning.

Grete Bang
komiteleder

Arne Langset
saksordfører

FYLKESTINGSSAK 149-2003

Møtedato: 01.12.2003

Forslag til ny plandel av plan- og bygningsloven

Planlovutvalget legger med denne utredningen fram forslag til det de mener bør bli en helt ny plan- og bygningslov. Utvalgets oppdrag har vært å gå gjennom reglene om regional og kommunal planlegging i nåværende plan- og bygningslov og foreslå forbedringer. Bygningslovutvalget, oppnevnt i 2002, vurderer de øvrige delene av loven

Sammendrag

Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.

Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det må derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det nå en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.

Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:

- De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
- Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.
- Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at godkjenningsmyndighet for noen av disse planene skal tillegges fylkeskommunen

Det er et omfattende lovforslag som legges fram og som vil ha konsekvenser for flere forhold ved samfunnsutviklingen og planleggingen. I stikkordsform vil fremheves:

- Generell styrking av planleggingen som et sektorovergripende, samfunnsrettet system. Dette vil kunne gi bedre prioriteringer av de offentlige ressurser, større grad av måloppnåelse og bedre forutsigbarhet. Tidligere avklaringer antas også å ha en kostnadsbesparende effekt da forebygging koster mindre enn reparasjoner.

- Grundigere planprosesser med større innsats i tidlig fase, bredere medvirkningsprosesser og utredninger av konsekvenser skaper et bedre grunnlag for avgjørelse. Det antas at dette også vil gi planleggingen større legitimitet og forutsigbarhet, men mer ressurskrevende for en liten kommune.
- Forslaget om at plansystemet i større grad skal kunne være en "felles-arena" for avveining og samordning vil i første omgang kunne virke krevende. Dette gir imidlertid en mulighet til forenkling av det offentlige regelverk, ikke minst sett fra brukernes og innbyggernes side.
- Styrkingen av den overordnede regionale og kommunale planleggingen vil gjøre at konflikter kan bli løst på et mer overordnet plannivå. Dette antas å ha en positiv gevinst for detaljplanleggingen og enkeltsaksbehandlingen.
- Forslagene om at planer skal følges opp av handlingsprogrammer knyttet til økonomiplaner og forslag om avtaler mellom parter vil klargjøre ansvarsforhold og sikre gjennomføringen.

Forslag om at elektroniske medier og midler i større grad skal brukes i planleggingen skaper muligheter for forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Dette er imidlertid også et kostnadsspørsmål hvor staten må ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.

Fylkesrådets vurdering

Planlovutvalget vil styrke planloven som redskap for sektorovergripende samfunnsplanlegging i fylker og kommuner og mener det er nødvendig å modernisere dagens lov slik at den også fremmer forenkling, effektivitet og fleksibilitet. Nordland fylkeskommunen støtter disse synspunktene og mener planlovutvalget med sin innstilling legger fram et godt, grundig, helhetlig og gjennomarbeidet lovforslag som må følges opp. Fylkestinget stiller seg svært positivt til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår. Disse er også i det aller meste i tråd med de forslag fylkeskommunen sluttet seg til i forhåndshøringen. Utvalget tar på en bra måte opp de planutfordringer kommuner og fylkeskommuner står overfor. Lovforslaget vil styrke den politisk styringen av planleggingen og gi bedre kommunale og regionale planer.

Planlovutvalgets forslag har en enklere struktur enn dagens lovverk. Dette vil bidra til at flere aktører kan benytte loven som sitt arbeidsredskap. Loven er gjennom sin oppbygging blitt mer oversiktlig. Totalt sett mener Fylkestinget at lovforslaget vil bidra vesentlig til en kvalitativt bedre planlegging.

Fylkestinget mener planlovforslaget vil bli et godt redskap for en langsiktig og politisk styrt samfunnsutvikling/bygging og er svært tilfreds med planlovutvalgets understrekning av at planlegging skal styres av folkevalgte organer. Fylkestinget støtter forslagene som styrker den politiske deltaking og styring i planleggingen, både på lokalt og regionalt nivå. De foreslåtte grepene, vil gi sterkere politisk eierskap til planer og planlegging, større politisk deltaking og bedre politisk forankring tidlig i planprosessen både i kommuner og fylkeskommuner. Det er også positivt at det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergripende og samordnet samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.

Regjeringen har et stort ansvar for å legge til rette for at hele lovforslaget kan behandles og vedtas samlet. Fylkestinget ser forslaget til ny plan- og bygningslov som et gjennomarbeidet og helhetlig opplegg. Det er nå en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket. Fylkestinget ser det som svært viktig at de ulike delene av lovforslaget ses i sammenheng og behandles under ett. De store positive konsekvenser av forslaget vil reduseres eller gå tapt hvis bare deler eller enkeltparagrafer tas ut og behandles som enkeltsaker. Fylkestinget forutsetter at den begrensede høringen av noen

enkelt punkt, blant annet innsigelser - planprogram og konsekvensutredninger –som nylig er gjennomført er en enkeltforeteelse som ikke gjentas.

Det er gjort gode grep for å gjøre planleggingen mer effektiv og samordnende. Dermed blir planleggingen forhåpentligvis også mer forutsigbar. Samordningen som er gjort i forhold til sektorlovgivningen er riktig og vil bidra til en mer helhetlig planlegging som vil styrke samordningen mellom forvaltningsnivåene. Her gis en viktig mulighet til å se og sette sektorinteressene inn i en helhetsramme i et effektivt system for kommuner og samarbeidspartnere til beste for innbyggerne og brukerne.

Et annet viktig grep er at rettsvirkningen for de ulike planer etter denne loven i hovedsak skal gå foran vedtak etter annet lovverk. Dette vil resultere i større grad av folkevalgt styring gjennom planer, og legge føringer for andre aktørers planlegging eller vedtak. Dette innebærer også at flere sektorer må benytte plan- og bygningsloven i sin planlegging og delta i planprosesser etter denne loven. Et mindretall foreslår imidlertid at dette ikke skal gjelde for konsesjonsbehandlinger etter energiloven. Dette er viktige spørsmål som må vurderes i en plansammenheng. Fylkestinget støtter derfor flertallets forslag på dette punkt.

En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer, er et riktig grep for å bedre fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør. Her ligger det muligheter til å forplikte alle parter i større grad. Det er viktig at det organ som har ansvar for planlegging og gjennomføring også må ha de nødvendige virkemidler til rådighet for å kunne gjennomføre de vedtatte planene.

Fylkestinget er positive til styrking av barn og unges interesser i planleggingen og støtter lovforslaget på følgende punkter:

- Nødvendigheten av å spesifisert at det skal legge til rette for barn og unges deltagelse.
- Det spesifiseres nærmere i lovteksten oppgaver for en oppnevnte representant med særlig ansvar for å stimulere og organisere barns og unges medvirkning

Fylkestinget vil påpeke at fylkesdelplaner for arealbruk f. eks. Senterstruktur, Utbyggingsmønster, Friluftstinteresser, er av klart regionalpolitisk karakter. Samtidig skal det for disse planene utarbeides planprogram og de skal være tatt opp i planstrategier. Nasjonale og regionale statlige myndigheter og kommuner har derfor betydelig anledning til å intervensere i tidlig planfase. Det er derfor noe uklart hvorfor alle slike planer skal godkjennes i regjeringen. En uavklart innsigelse vil i alle tilfeller bli løftet opp på departementsnivå. Nasjonale myndigheter og sektororgan burde derfor være tilstrekkelig sikret for at særlige interesser blir varetatt selv om godkjenningen ble tillagt fylkeskommunen. Godkjenningsmyndigheten for slike planer bør derfor drøftes i det videre arbeidet med lovforslaget.

I de siste årene har flere reint offentlige eide etater og institusjoner blitt delt opp og gjort om til foretak hvor private eierinteresser kan inngå. Som eksempel kan nevnes at det nylig var på høring et forslag som åpnet for at private kunne inngå på eiersiden i havner. Foretak med en slik eierstruktur vil også fra tid til annen ha behov for å planlegge. Med statlig instruksjons- og godkjenningsmyndighet vil planlegging i slike tilfeller kunne reise spørsmål om legitimitet og favorisering av profittinteresser. Denne siden av samfunnsutviklingen er i liten grad drøftet i planlovutvalgets utredning som i hovedtrekkene viderefører dagens bestemmelser.

Fylkestinget slutter seg til utredningen med hensyn til økt ansvar for fylkeskommunen i den regionale planleggingen. Dette vil imidlertid også kreve en økt ressurs til planoppgavene på regionalt nivå i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver.

Nordland fylkeskommune bruker i dag største delen av de regionale midler til tiltak i kommunene. Økte ressurser til planlegging må derfor tas av midler som i dag er rettet mot forbedring av levekårene til befolkningen. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.

Det er viktig at Miljøverndepartementet og Regjeringen raskt følger opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser som sikrer en kontinuerlig framdrift med å få fram en egen Odelstingsproposisjon om ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget stiller seg svært positiv til de hovedgrepene planlovutvalget foreslår og vil be Miljøverndepartementet og Regjeringen om raskt å følge opp utvalgets innstilling. Fylkestinget forutsetter at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en framdrift i arbeidet med en egen Odelstingsproposisjon for ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.
2. Økt bruk av elektroniske medier og midler skaper forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Da dette også er et kostnadsspørsmål, vil Fylkestinget de regjeringa om å ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttiggjøre seg teknologien.
3. Fylkestinget vil berømme utvalget for å ha lagt fram et lovforslag til ny plandel av plan- og bygningslov som er gjennomarbeidet og helhetlig. Det **må** derfor vurderes i sammenheng. Samtidig er det **nå** en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket.
4. Økt ansvar i forbindelse med den regionale planleggingen vil kreve økte ressurser til fylkeskommunens planoppgaver i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Fylkestinget vil derfor be om at friske ressurser må følge med nye oppgaver.
5. Fylkestinget er videre positiv til:
 - At det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergripende og samordnende samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner.
 - En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer som vil styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør
 - Økt vektlegging av barn og unges interesser i planleggingen
6. Fylkestinget vil be planlovutvalget å se nærmere på følgende forhold:
 - De funksjonshemmedes interesser bør nevnes eksplisitt i lovens formålsparagraf.
 - Muligheter for å skille mellom ulike biologiske arter i forbindelse med planlegging for oppdrettsanlegg.
 - Godkjenningsmyndighet for fylkesdelplaner for arealbruk bør i det videre arbeidet i planlovutvalget drøftes med sikte på at noen av disse planenes godkjenning kan tillegges fylkeskommunen.

- Private eierinteresser i tidligere rent offentlig eid institusjoner vil kunne reise spørsmål om legitimitet og forfordeling av interesse hvis staten selv planlegger. Denne samfunnsmessige endringen er ikke drøftet i utredningen i tilstrekkelig grad og må tas inn i utvalgets videre arbeid.

7. Fylkestinget vil for nærmere begrunnelse for sin uttalelse vise til vedlagte utredning.

Bodø den 25.11.2003

Geir Knutson
fylkesrådsleder

Heidi Kristin Sæthre
fylkesråd for kultur og miljø

Trykte vedlegg: Forslag til ny lovtekst

Utrykte vedlegg: NOU 2003:14 Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven II

UTREDNING

Høring av NOU 2003:14 Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven II er sendt på høring. I forbindelse med høringen ba planlovutvalgssekretariatet om en høring av visse punkt. Høringen av disse punktene hadde føringsfrist 1. september 2003. Nordland fylkeskommune ga uttalelse til den del-høringen. De temaene som ble omtalt i den høringen vil derfor ikke bli omtalt i denne høringsuttalelsen. Uttalelsen legges ved.

Innledning

Planlovutvalget legger med denne utredningen fram forslag til det de mener bør bli en helt ny plan- og bygningslov. Utvalgets oppdrag har vært å gå gjennom reglene om regional og kommunal planlegging i nåværende plan- og bygningslov og foreslå forbedringer. Bygningslovutvalget som ble oppnevnt i 2002, vurderer de øvrige delene av loven.

Utvalgets første delutredning, NOU 2001:7 *Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven* behandlet prinsipielle spørsmål samt utvalgets forslag til endringer i en rekke bestemmelser i plandelen. Utredningen var på en omfattende høring første halvår 2001.

Bakgrunn

Utvalgets mandat har vært basert på en erkjennelse av at det er behov for forenkling, effektivitet og fleksibilitet. Det har for utvalget i deres arbeid vært viktig å øke mulighetene for medvirkning og forbedre kvaliteten i planprosesser og planer.

Utvalget legger en rekke *verdier* til grunn for de reformer som blir foreslått. Utvalget har lagt vekt på at planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling, den skal være demokratisk og styres av folkevalgte organer og den skal fremme helhet og sikre samordning. Videre er det lagt vekt på samarbeid mellom alle berørte myndigheter om løsning av oppgavene og at planleggingen skal være målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig.

Det har også vært viktig for lovutvalget at planleggingen skal vareta og avveie både kommunale, regionale, nasjonale og internasjonale hensyn og interesser. Videre at oppgaver skal søkes løst på laveste hensiktsmessige nivå og gjensidig informasjon mellom forvaltningsnivåene skal være grunnlag for planlegging og vedtak.

Utgangspunktet for lovutvalget har også vært at planleggingen skal være forpliktende og forutsigbar. Dette innebærer at vedtatte planer skal være et felles grunnlag for kommunal, fylkeskommunal, statlig og privat virksomhet i planområdet.

Problemstilling

Hovedlinjer i forslaget

Utvalget legger fram en samlet plan- og bygningslov hvor det er lagt vekt på at loven skal bli vesentlig mer oversiktlig og lettere å forstå gjennom en klarere lovstruktur og et enklere språk. I dette arbeidet har utvalget lyktes og et helt nytt innledningskapittel som beskriver hovedtrekkene i plansystemet gjør den langt mer selvforklarende enn dagens lov.

Planlovutvalget vil styrke planloven som redskap for sektorovergripende samfunnsplanlegging i fylker og kommuner og mener det er nødvendig å modernisere dagens lov, slik at den også fremmer forenkling, effektivitet og fleksibilitet. Dette er et riktig utgangspunkt og planlovutvalget har med sin innstilling lagt fram et godt, grundig, helhetlig og gjennomarbeidet lovforslag som må følges opp. Hovedgrepene som planlovutvalget foreslår er svært positiv. Disse er også i det aller meste i

tråd med de forslag Fylkestinget sluttet seg til i forhåndshøringen ved uttalelse til NOU 2001:7. Utvalget tar på en god måte opp de planutfordringer kommuner og fylkeskommuner står overfor. Lovforslaget vil styrke den politisk styringen av planleggingen og gi bedre kommunale og regionale planer

Planlovforslaget vil bli et godt redskap for en langsiktig og politisk styrt samfunnsutvikling og -bygging. Forslagene som styrker den politiske deltaking og styring i planleggingen, både på lokalt og regionalt nivå støttes. De foreslåtte grepene, ikke minst forslaget om kommunal og regional planstrategi, vil gi større politisk eierskap til planer og planlegging, større politisk deltaking og bedre politisk forankring tidlig i planprosessen både i kommuner og fylkeskommuner. Det er også positivt at det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergrepene samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner, hvor planlegging på ulike nivåer samordnes bedre. Planlegging skal ivareta og avveie kommunale (lokale), regionale og sentrale hensyn.

Det er gjort gode grep for å gjøre planleggingen mer effektiv og samordnende. Dermed blir også planleggingen forhåpentligvis også mer forutsigbar. Samordningen som er gjort i forhold til sektorlovgivningen er riktig og vil bidra til en mer helhetlig planlegging som vil styrke samordningen mellom forvaltningsnivåene. Her gis en viktig mulighet til å se og sette sektorinteressene inn i en helhetsramme til beste for innbyggerne og brukerne.

Planlovutvalgets forslag har en enklere struktur enn dagens lovverk. Dette vil bidra til at flere aktører kan benytte loven som sitt arbeidsredskap. Loven er gjennom sin oppbygging blitt mer oversiktlig. Totalt sett vil lovforslaget bidra vesentlig til en kvalitativ bedre planlegging.

Et annet viktig grep er at rettsvirkningen for de ulike plantypene skisserer at planer etter denne loven skal gå foran vedtak etter annet lovverk. Dette innebærer en større grad av folkevalgt styring gjennom planer som i neste omgang gir føringer for andre aktørers planer eller vedtak.

En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer er et riktig grep for å bedre fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør. Her ligger det muligheter til å forplikte alle parter i større grad. Det er viktig at det organ som har ansvar for planlegging og gjennomføring også må ha de nødvendige virkemidler til rådighet for å kunne gjennomføre de vedtatte planene.

Forslaget til ny plandel av plan- og bygningslov er et gjennomarbeidet og helhetlig opplegg som må vurderes i sammenheng. Det er nå en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet og hvor folkevalgt styring er styrket. De store positive konsekvenser av forslaget vil reduseres eller gå tapt hvis bare deler eller enkeltparagrafer tas ut og behandles som enkeltsaker. Det forutsettes at den begrensede høringen av noen enkelt punkt, blant annet innsigelser - planprogram og konsekvensutredninger – er en enkeltforeteelse som ikke gjentas. Regjeringen har et stort ansvar for å legge til rette for at hele lovforslaget kan behandles og vedtas samlet.

Flere oppgaver og mer ansvar for fylkeskommunen vil imidlertid også kreve en økt ressurs til planoppgavene på regionalt nivå i forbindelse med veiledning, egen planlegging, samordning, koordinering av kommunal og regional planlegging, større krav til operative planer og flere utredningsoppgaver. Nordland fylkeskommune bruker i dag største delen av de regionale midler til tiltak i kommunene. Økte ressurser til planlegging må derfor tas av midler som i dag er rettet mot forbedring av levekårene til befolkningen. Friske ressurser må derfor følge med nye oppgaver.

Det er viktig at Miljøverndepartementet og Regjeringen raskt følger opp utvalgets innstilling. Det må forutsettes at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en stor og kontinuerlig framdrift med å få fram en egen Odelstingsproposisjon om ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.

I de følgende avsnitt vektlegges forhold som er viktige ut fra fylkets geografi, ressurser og særegne strukturer. Nordland fylke er som kjent langstrakt, spredt befolket med stor avstand mellom byene for å kunne utnytte de naturgitte ressurser langs kysten, befolkningsnedgang de siste ti-årene, rikt på energi og mineralske ressurser og en kultur og holdning som er endringsvillig etter skiftende behov. Den nordlandske holdning er en viktig forklaring til planstatusen i fylket. Lovforslaget vil derfor bli vurdert i forhold til situasjonen i Nordland og de utfordringene kommunene og befolkningen i fylket står ovenfor.

Barn og unge

Planlovutvalgets fremheving av barn og unges interesser gjennom poengtering av gode oppvekstvilkår i lovens formålparagraf støttes. Det er også foreslått elementer for å trekke disse aldersgruppene mer aktivt inn i samfunnsspørsmål og planlegging. Det spesielt positivt at:

- Bestemmelse om medvirkning spesifiser at det skal legges til rette for barn og unges deltagelse.
- Det spesifiseres nærmere i lovteksten oppgaver for en oppnevnte representant med særlig ansvar for å stimulere og organisere barns og unges medvirkning.

Presisering av disse oppgaven for den kommunale barnetalsrepresentanten vil gi denne et større spillerom og fastere plattform i arbeidet. Fylkeskommunen vil aktivt følge opp at denne gruppes interesser og medvirkning er godt synliggjort i fremtidige planer og når planstrategier skal utarbeides.

Samiske interesser

De samiske interesser; reindrift, kultur og samfunnsliv, er i loven tatt inn i ulike deler. På grunn av Grunnloven og internasjonale avtaler har utvalget sett det som riktig å ta opp sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur i formålparagrafen. Sametinget er i lovforslaget blitt tillagt nye oppgaver. Utredningen uttrykker spesifikt at Sametinget:

- skal være en innsigelsesmyndighet
- skal kunne påklage enkeltvedtak etter loven på lik linje med kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter

Dette betyr at Sametinget er satt på mer lik linje med statlige myndigheter både i myndighet og plikter. Det bebudes i utredningen at det på dette området vil være aktuelt med egne statlige planretningslinjer.

De samiske interesser er også inntatt i kommuneplanleggingen ved at tidligere LNF – områder nå foreslås med et tillegg av R – reindrift. Dette innebærer at landbruks, friluft- og naturområder i framtiden inkluderer reindrift – LRNF- områder. Når det ikke er anledning til å splitte disse opp, vil samiske næringsinteresser bli synliggjort for størsteparten av arealene i fylket.

Funksjonshemmede

”Universell utforming” og tilgjengelighet for alle ikke er nevnt eksplisitt i formålet for planloven. På bakgrunn av det foregangsarbeidet som har vært gjort i Nordland på dette området, i samarbeid

blant annet med miljøverndepartementet og de funksjonshemmedes organisasjoner, vil vi be om at hensynet til denne spesielle gruppen vies oppmerksomhet i formålsparagrafen. Inntak av dette forholdet vil styrke situasjonen for brukere med spesielle behov. På bakgrunn av de erfaringer som er gjort i Nordland vil vi poengtere at medvirkning er viktig, jfr § 1-7, for å kunne vareta denne gruppens interesser. Imidlertid viser det seg at mange har generelle vanskeligheter med å være optimalt oppdatert på aktuelle planer og planprosesser. Det påligger derfor planmyndighetene et spesielt ansvar for å vareta disse interesser.

De funksjonshemmedes interesser bør ha høy fokus i forbindelse med Samordnet areal- og transportplanlegging. Det vil kunne bety en bedre samlokalisering av alle funksjoner/arealbruksformål – herunder transportknutepunkter. Dette vil resultere i et bedre økonomisk grunnlag for kollektivtrafikken og mindre transportbehov mellom de ulike transportmidlene.

Fylkestinget slutter seg til utvalgets syn om å legge inn funksjonskrav for ønsket bomiljøkvalitet, bl.a. universell utforming for tilgjengelighet til boliger.

Manglende tilgjengelighet og dårlig økonomi en gjennomgående hindring for svært mange funksjonshemmedes deltakelse i samfunnslivet, kultur- og fritidstilbud, friluftsliv, arbeid, utdanning med mer. Utvalget gjør et riktig grep for de funksjonshemmede ved å legge økt vekt på samfunnsdelen i planleggingen og at funksjonskrav skal komme sterkere fram i planleggingen. Men samtidig er det viktig at departementene i henhold til sektoransvarsprinsippet holder oppe fokus på universell utforming/tilgjengelighet for alle i sin kontakt med kommuner og fylkeskommuner.

Fylkestinget vil vise til St. meld. nr. 40 (2002-2003) "Nedbygging av funksjonshemmende barrierer" og be om at det sikres en harmonisering med denne.

Samordning

Det er gjort flere grep i lovforslaget som vil resultere i bedre samordning. Fylkestinget er spesielt positive til økt krav til regionale myndigheter om å bidra i oppstart og tidlig fase. Dette vil bidra til å løfte alle parters blikk fra sektorpolitikk til samfunnsutvikling ved at egne sektorkrav må ses i sammenheng med alle andre sektorhensyn. Erfaringer fra Nordland peker entydig i retning av at mange små kommuner i alt for stor grad blir druknet i krav fra overordnet nivå.

I Nordland har det gjennom mange år vært et regionalt planforum for koordinering og samordning av planer. Dette er tilpasset blant annet fylkets geografi. Utvikling av dette kan med fordel gå mot et "pålegg" om at statlige regionale myndigheter må stille i oppstartsmøter med kommunene når disse skal utarbeide planer. Fylkestinget ser dette som en langt bedre tiltak for å oppnå tidlig interesseavklaring. I lovforslagets punkt om regionalt planforum anbefales et regionalt planforum i hvert fylke. Fylkestinget støtter forslaget om regionale planforum med forbehold om at dette tilpasses de aktuelle forhold innen hvert enkelt fylke i forhold til allerede etablerte, hensiktsmessige samarbeidformer mellom kommunene og regionale myndigheter.

En plan bør være godt nok for de fleste kommunene i Nordland

I mange av kommunene i Nordland bør det være tilstrekkelig med en plan. Denne må kunne være god nok til å utløse øremerkede statlige midler og det må være mulig å bygge på grunnlag av den. Dette krever samordning av den regionale stat og en forståelse på dette nivået for hva som er viktigst i den enkelte kommune. Uarbeiding av planstrategi og planprogram som varetar flere verdier er viktig for å kunne oppnå dette. Dette vil resultere i mer effektive og inkluderende planprosesser på et tidlig stadium og hindre unødvendig planlegging. Samtidighet i utarbeidingen av kommunal

og regional planstrategi vil gi redusert utredningsbehov og økt fleksibilitet i valg av plantyper. Dette innebærer også effektivisering, fleksibilitet og samordning av oppgavene.

Bestemmelsene om tidlig planprogram ivaretar medvirkning og kravet og muligheten for samordning mellom planmyndigheten og sektormyndighetene. Dette vil bidra til å synliggjøre og dermed løse konflikter på et tidligere tidspunkt. Dette øker forutsigbarheten for allmennheten, for næringsliv og for rettighetshavere.

Plankonflikter og innsigelser

Utvalgets forslag til plansystem vil skape bedre premisser for tidlig oppklaring av potensielle konflikter gjennom partnerskap og samarbeid på alle plannivåer. I dette ligger en effektivisering og styrking av helhetlig og demokratisk planlegging. Gjennom styring av ressursene mot den tidlige fasen av planleggingen ønsker utvalget å redusere antall konflikter i avsluttende fase og sikre større oppslutning om planene. På den måten er det søkt å øke gjennomføringsevne.

Innsigelser, som i dag kan fremmes av staten, fylkeskommunen og nabokommunen, foreslås videreført, men med en nærmere presisering av hvilke organer som kan fremme innsigelse, kriteriene for innsigelse og frister. Det er også presisert at andre berørte kommuner kan fremme innsigelse. Det er imidlertid en viktig forutsetning for bruk av innsigelse at vedkommende statlige myndighet har tatt opp sine interesser i den innledende planprogramfasen ved utarbeidningen av den enkelte plan. Fylkestinget støtter opprettholdelsen av innsigelsesinstituttet under de betingelser som lovforslaget har anført.

Sektorovergripende planlov

Utvalget har ønsket å styrke loven som redskap for sektorovergripende samfunnsplanlegging i fylker og kommuner. Dette er gjort ved å gjøre plan- og bygningsloven til et felles planverktøy for sektorene og for klarlegging og avveining av ulike hensyn og interesser.

Et annet viktig grep er at rettsvirkningen for de ulike plantypene skisserer at planer etter denne loven skal gå foran vedtak etter annet lovverk. Dette innebærer en større grad av folkevalgt styring gjennom planer som i neste omgang gir føringer for andre aktørers planer og vedtak.

I lovforslagets § 20-2 er det tatt inn forslag om endringer i flere andre lover. Hovedgrepet er at tilatelser og konsesjoner skal være i tråd med eller samsvar med planer og bestemmelser i henhold til plan- og bygningsloven. Det er også åpnet for at vern kan skje på grunnlag av plan og bygningsloven. Eksempler på slike lover er: Lov om vassdragsregulering, Lov om naturvern, Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag, Lov om reindrift og Lov om kulturminner.

Bestemmelsen, §1-11, som omhandler rettsvirkning av planer, er en vesentlig og viktig skjerping av dagens bestemmelser og innebærer at en vedtatt plan etter PBL (plan- og bygningslov) skal legges til grunn for videre planlegging og forvaltning i planområdet og vedtak om virksomhet, utbygging og vern. Dette gjelder også for vedtak som treffes etter annet lovverk. Dette innebærer at alle sektorinteresser må forhold seg til planer etter PBL. Dermed må også disse benytte dette lovverket i sin planlegging og i alle tilfeller delta i denne planleggingen. Et mindretall i planlovutvalget foreslår imidlertid at dette ikke skal gjelde for konsesjonsbehandlinger energiloven. Dette er viktige spørsmål som må vurderes i plansammenheng. Fylkestinget vil derfor støtte flertallets forslag.

Dispensasjonsadgang

Lovforslaget har en særskilt dispensasjonsbestemmelse for dispensasjon fra planer, lovens plankrav og forbudet mot bygging i 100-metersbeltet (§ 19-1). Den presiserer dispensasjonsadgangen og strammer den noe inn. Dispensasjoner er i mange kommuner fra politisk nivå sett på som en mulighet til å utøve lokalt skjønn. Dispensasjoner vil hvis forslaget går gjennom kreve mye mer arbeid for kommunene enn i dag. Begrunnelse og avveining vil være påkrevd. Dette styrker vedtatt plan. Men det vil neppe gjøre det lettere å få de kommuner som er uten overordnet plan til å avsette ressurser til dette formålet.

Regional planlegging

Det legges et godt grep for den regionale planleggingen. Det vil varetar behovet for å få til en planlegging på regionalt nivå som både har legitimitet og som kan skape reell nytteverdi. Mulighetene som ligger i at en kan utarbeide fylkesplan eller interkommunale planer etter behov, ivaretar ønske om fleksibilitet. Det anses med andre ord som positivt at fylkesplanen ikke er pålagt rullering hvert fjerde år, men kun etter behov. Bestemmelsen om tidlig planprogram vil ivareta kravet om medvirkning og muligheten for samordning mellom planmyndigheten og sektormyndighetene. Dette vil bidra til å synliggjøre og dermed løse konflikter på et tidligere tidspunkt. Dette øker forutsigbarheten for allmennheten, for næringsliv og for rettighetshavere. Forslaget gir kommunene større innflytelse på den regionale planleggingen, og vil bidra til økt og bedre sammenheng mellom kommunale og regionale planer.

Det er en styrke at lovforslaget kan gjennomføres uavhengig av en framtidig oppgavefordeling, fylkesinndeling eller valgordning. Lovforslaget framstår som robust og fleksibelt på dette området ved at det legger til grunn at landet har en regional struktur som gjør det mulig å drive en god sektorovergripende regional planlegging under folkevalgt ledelse og styring. Like fullt gir Fylkestinget i Nordland uttrykk for støtte til en fortsatt eksistens av fylkeskommunen som regionalt politisk nivå. Vi tror at fylkeskommunen er best egnet til å ivareta regionale plan- og samordningsoppgaver både ut fra fylkeskommunens upartiskhet og fravære av kontrolloppgaver for statlige sektorer, men også viktigheten av å kunne utøve regionalt politisk skjønn. En økt tydelighet og grad av forpliktelse i den regionale planleggingen, gir fylkeskommunen et bedre redskap til å fylle sin rolle som regional utviklingsaktør.

Samhandling nasjonalt og regionalt politisk nivå

For å få en god oppfølging av planlovutvalgets intensjoner må det etableres samhandlingsarenaer mellom regionalt og nasjonalt politisk nivå. Det må etableres systemer som møter behovet både for tidlig politisk samhandling og som gir mulighet for avklaring av viktige politiske spørsmål i løpet av planprosessen mellom regionalt og nasjonalt politisk nivå. Det må ikke være slik at viktige politisk stridsspørsmål ikke kan avklares før i etterkant av at fylkestinget har vedtatt fylkesplanen. Nasjonal og regional politikk og myndighetsutøvelse som har stor betydning for videre planlegging i regionen, må kunne løftes opp, drøftes og avgjøres etter politisk dialog mellom fylkesting og Regjering/Storting. Fylkestinget vil påpeke at et slikt system vil kunne forbedre og effektivisere planprosessen.

Plan = kontrakt

Dersom planlovutvalgets lovforslag gjennomføres i sin helhet vil dette styrke og operasjonalisere planleggingen. Planen vil kunne betraktes som en kontrakt mellom partene fordi alle berørte parter har medvirket i å utarbeide planen og har hatt mulighet for å gi sine forutsetninger for å delta i gjennomføringen av den. Dette krever imidlertid også at staten forplikter seg, både staten sentralt og regionale statlige myndigheter. Nasjonal stat må også gi regional stat nødvendige føringer og frihetsgrader til å kunne delta i kommunal og regional planlegging, og til å kunne forplikte etaten i forhold til oppfølging av vedtatt plan med bruk av egne virkemidler. Bruk av virkemidler - både nasjonale, regionale og lokale - må kobles opp til plan og handlingsprogrammer.

Vedtatte regionale planer (fylkesplan) må også legge premisser for og gi føringer for videre nasjonal planlegging.

Regional planstrategi.

Planstrategien er et godt grep. Det synes fornuftig å la det nye fylkestinget ta stilling til planbehovet i perioden i løpet av sitt første virkeår. Dette vil også samkjøre de regionale planprosessene landet over, slik at en lettere kan dra nytte av hverandres erfaringer i planarbeidet.

Forslaget om samtidighet for planstrategi på regionalt og kommunalt nivå, vurderes som et godt forslag. Dette kan bidra både til bedre sammenheng mellom kommunale og regionale strategier og til at deler av arbeidet kan gjøres i fellesskap. For at dette skal fungere godt nok, må det regionale statlige nivå også ha nødvendige fullmakter til å delta. Samtidighet i utarbeidningen av kommunal og regional planstrategi vil hindre unødvendig planlegging og skape inkluderende planprosess. Det vil også skapes fleksibilitet både i forhold til valg av riktig plantype og omfanget av planleggingsbehovet.

Den regionale stats organisering som etter hvert er ulik i de ulike regionene gjør den nødvendige samhandlingen vanskeligere. Hvis nytten av samtidighetsprinsippet og intensjonen med planstrategi- og program skal kunne tas fullt ut, vil det kreve relativt store koordineringsressurser. Det er etter vår vurdering riktig og legitimt at det regionale politiske nivå, fylkeskommunen, påtar seg dette koordineringsansvaret.

Imidlertid kan de to begrepene regional planstrategi og planprogram oppfattes som overlappende. Slik vi lesere lovforslaget skal fylkeskommunen, senest ett år etter fylkestingets konstituering, utarbeides en regional planstrategi som sendes på høring før den vedtas av fylkestinget. Planstrategien forteller hvilke planer det er behov for i perioden, hvilke planformer som bør benyttes og hvordan planleggingen skal organiseres og gjennomføres. Som en utdyping og konkretisering skal det så lages et planprogram, jfr. § 1-8, som gjør rede for formålet med det planarbeidet som er vedtatt gjennomført, planprosess med frister og deltakere, opplegg for medvirkning og behov for utredninger. Også planprogrammet skal sendes ut på høring, og i denne sammenheng vedta av fylkestinget. Vi anbefaler Planlovutvalget å tydeliggjøre forskjellen mellom disse to planverktøyene, og sammenhengen mellom dem i det videre arbeidet med forslag til lovtekst.

Innhold og virkning

Presiseringen av fylkesplanens innhold gjør det tydeligere hva som forventes i en fylkesplan og den blir dermed mer forutsigbar. Denne bestemmelsen er forsterket i forhold til gjeldende lovverk, spesielt i forhold til virkningen av fylkesplan overfor kommune og stat. Dette er en positiv utvikling av loven. Men for at den ønskede virkningen skal finne sted må den nasjonal og regional stat følge opp og ta fylkesplanen "på alvor". Bruk av fylkesdelplan for arealbruk innebærer en effektivisering når kommuneplan er i samsvar med fylkesplan.

Regionalt handlingsprogram.

I planlovforslaget er det tatt inn bestemmelse om et forpliktende regionalt handlingsprogram som involverer kommune, fylkeskommune, stat og andre aktører i partnerskapet. Dette har tidligere vært et krav fra Kommunal- og regionaldepartementet uten klar lovforankring. Forankringen av dette i en felles sektorovergrepene planlov støtter opp under verdiene som er lagt til grunn for revisjonsarbeidet av plan- og bygningsloven. Dersom det regionale handlingsprogrammet skal fungere godt nok er det nødvendig også å forplikte staten langsiktig i gjennomføring av tiltak. Dette er nødvendig på flere samfunnsområder enn i dag.

Det må imidlertid påpekes at dersom det ikke utarbeides fylkesplan må handlingsprogrammet utarbeides på grunnlag av planstrategien. I slike tilfeller må denne være mer detaljert enn det som er intensjonen i utkastet. Dette må utvikles videre i planprosessene framover

En godkjent fylkesplan må forstås som en gjensidig politisk forpliktende avtale mellom de ulike partene i det regionale fellesskapet og sentrale myndigheter. Planen vil utgjøre en nødvendig felles ramme for oppfølging gjennom fylkesdelplaner og ulike handlingsprogrammer og i gjennomføring av tiltak og prosjekter. Dette bør gjenspeiles i lovteksten.

Fylkesdelplan

Fylkesdelplan bør ikke benyttes for enkeltsektorer og dermed fragmentere planleggingen i detaljerte enkeltsektorer. Fylkesdelplaner bør bare benyttes når flere sektorer skal samordnes. Geografiske fylkesdelplaner er et nyttig grep, likeledes dersom det er behov å forplikte flere myndigheter. Fylkesdelplan er et godt og sterkere alternativ til interkommunal planlegging, særlig når det gjelder å forplikte alle deltakerne.

Fylkesdelplaner for arealbruk

Fylkestinget er svært positiv til at det åpnes for muligheter til å utarbeide spesielle fylkesdelplaner for arealbruk for eksempel for utnytting av kystsonen, friluftsinnteresser, senterstruktur og infrastrukturtiltak. I mange sammenhenger er det et stort behov for forpliktende kommuneoverskridende arealplanlegging som binder opp ulike regionale og lokale aktører. Forutsetningen for at planene skal være rettslig bindende er en bred og åpen prosess hvor alle interesser er samordnet og avveid. Dette vil legitimere pålegg og lette innarbeidingen i berørte kommunale planer og gjøre verktøyet til et forpliktende redskap for alle parter og aktører. Nordland fylkeskommune vil påpeke at en del av de planene som er foreslått i utredningen s. 117 – f. eks. Senterstruktur, Utbyggingsmønster, Friluftsinnteresser, Verneinteresser og Utbygging av kystsonen og vassdrag - er av klart regionalpolitisk karakter. Samtidig skal det for disse planene utarbeides planprogram og de skal være tatt opp i planstrategier. Nasjonale og regionale statlige myndigheter har derfor betydelig anledning til å intervensjonere i tidlig planfase. Det er derfor noe uklart hvorfor slike planer skal godkjennes i regjeringen. En uavklart innsigelse vil i alle tilfeller bli løftet opp på departementsnivå. Nasjonale myndigheter og sektorinteresser burde derfor være tilstrekkelig sikret for at særlige sektorinteresser blir varetatt. Hvor avgjørelsesmyndigheten for slike planer skal ligge bør derfor drøftes i det videre arbeidet med lovforslaget og om godkjenningens myndighet i noen tilfeller kan tillegges regionalt politisk nivå.

Interkommunalt plansamarbeid.

Det er positivt at det utarbeides et redskap for utarbeiding av interkommunale planer. Bestemmelsene om interkommunale planer er ikke forpliktende nok til at dette blir et redskap som er egnet for alle typer kommuneoverskridende planoppgaver. Erfaring tilsier at det ofte er svært vanskelig å få til interkommunalt samarbeid når det er motstridende interesser i kommunestyrene. Det bør derfor være bestemmelser som innebærer at dette samarbeidet må bli mer forpliktende. Dagens system, og som for øvrig ikke foreslås endret, legger opp til at interkommunalt plansamarbeid primært kan skje der kommunene er enige om felles løsninger. Det blir fort problematisk dersom en eller flere kommuner ikke er enige eller ønsker å trekke seg ut av samarbeidet. Samtidig forpliktes staten dårlig i forhold til oppfølging av denne type planer.

Kommunal planlegging

Det ligger klare forenklinger i lovforslaget ved at kommuneplan og kommunedelplan foreslås som felles og enhetlig planredskap for alle kommunale sektorer. Kommuneplanens samfunnsdel er i forslaget klarere definert. Det er innført et nytt element ved forslaget om en langsiktig arealstrategi uten rettsvirkning. Lovforslaget angir at langsiktige arealstrategier skal vise sammenhengen mellom

fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk og angi langsiktige utviklingsretninger i kommunen og områder for særlig utvikling og vern. Denne konkretiseringen må presiseres nærmere og følges opp av veiledere slik dette er gjort i Danmark. Innføring av planstrategi er et tveegget sverd. På den ene siden vil dette bidra til at det politiske nivå blir mer bevisst hvilke planer det er behov for. På den annen side vil dette hvis det oppfattes for stivt resultere i en oppbinding i kommunale ressurser som gjør det vanskeligere å få utarbeidet planer for tiltak som er presserende. I kommuner med stort press kan dette lett utvikles til et instrument som oppfattes som nok et nytt "plankrav" med lav status og uten reelt innhold. Det samme vil være tilfelle i kommuner med begrenset kapasitet og kompetanse.

Kommuneplanens arealdel

Innenfor arealplanleggingen foreslås kommuneplanens arealdel opprettholdt som et sentralt planredskap. Arealdelen styrkes som felles arena for alle sektorer som har interesse av og betydning for arealbruken. Den skal også være en overordnet og meget fleksibel planform. Dette er blant annet gjort ved at arealformål er gjort gjennomgående for alle plantyper på kommunenivå. På bakgrunn av situasjonen i mange Nordlandskommuner støttes forslaget om at revisjon bare kan omfatte deler av arealet.

Arealdelen til kommuneplanen er tydeliggjort som et virkemiddel for å realisere målene i samfunnsdelen. Den klarere presiseringen som åpner for at det i spredte områder kan etableres byggetiltak uten videre planbehandling er positiv spesielt for kommuner hvor det ikke skjer mange etableringer og hvor interessekonfliktene har et begrenset omfang.

Plantyper

Utvalget foreslår at systemet ellers forenkles ved at de tre plantypene kommunedelplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan erstattes av to plantyper: *områdeplan og detaljplan*. Områdeplan er i hovedsak en offentlig plan, mens detaljplan også kan fremmes av private og offentlige tiltakshavere. Detaljplan eller områdeplan kreves alltid ved større utbygginger. Behandling av detaljplan som er i samsvar med overordnet plan, kan gjøres enkelt. En ytterligere forenkling foreslås ved at detaljplanlegging, byggesaksbehandling og konsekvensutredning skal kunne gå i én, felles prosess, og ved at detaljplan og rammetillatelse i visse tilfeller skal kunne vedtas samtidig.

Planbeskrivelse

Utvalget foreslår nye og klarere regler om selve planbehandlingen. Som hovedregel skal alle planforslag inneholde en planbeskrivelse, og for større planer skal det utarbeides planprogram tidlig i planprosessen, som blant annet skal bestemme framdrift, opplegg for medvirkning og utredning av konsekvenser. For alle planer som kan ha vesentlige virkninger, skal det foretas konsekvensutredning. Det foreslås nærmere regler for behandling og bruk av innsigelse med sikte på innstramming, og om mekling.

Hovedelement i nytt kommunalt plansystem

Hovedelementene i forslaget til nytt kommunalt plansystem er:

1. Kommuneplansystemet består av kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel, tematiske kommunedelplaner og handlingsdel
2. Arealplansystemet består av kommuneplanens arealdel, områdeplan og detaljplan
3. Arealplansystemet er revidert for bedre helhet og gjennomgående betegnelser
4. Dagens regler for konsekvensutredninger integreres i plansystemet
5. Sektorplanlegging skal som hovedregel skje gjennom kommuneplansystemet
6. Kommunene skal hvert 4. år gjennomgå kommuneplanen og ta stilling til opplegg for videre planlegging i Kommunal planstrategi
7. Det gis muligheter for lengre oppbinding av bestemte arealformål

8. Nye muligheter for interkommunal planlegging, og større fleksibilitet mellom fylkesplanlegging, interkommunal planlegging og kommunal planlegging
9. Bedre kopling mellom fylkesplan- og kommuneplanprosessene

Planlegging i sjø og vann

Arealformål for bruk og vern av sjøarealer er utvidet. Det er i forslaget åpnet for at planleggingen også kan ta for seg vannoverflaten, vannsøylen og bunn. For hver av disse kan det angis egne underformål. Dette åpner for en mer detaljert planlegging av sjø og vann. Fylkestinget beklager at lovforslaget ikke har funnet det riktig å foreslå underformål for ulike arter: skjell, laks, torsk osv. Underformål på arter ville ha redusert konfliktnivået mellom fiskeriinteresser og verneinteressene for eksempel i forhold til vill-laks. Bestemmelser om art fastlegges vil slik planlovutvalgets innstilling er formulert bli bestemt av fiskeridirektoratet gjennom konsesjonsbehandlingen og ikke folkevalgte organ.

Hensynssoner

Det åpnes for bruk av hensynssoner, og foreslås en utvidet adgang til å gi retningslinjer og bestemmelser for å vareta både næringsbehov og vernehensyn i arealdelen. Også krav på grunnlag av særlovgivning kan bygges inn i hensynssonene. Dette systemet vil forbedre planen som grunnlag for å avgjøre byggesøknader og virke forenkende. Ved statlig godkjenning kan deler av arealdelen gis en lengre bindingstid. Dette er et forhold de statlige myndigheter i så fall må spille inn i tidlig planfase. Muligheten for kommunene til selv å definere innhold i hensynssonene vil gi større kommunal myndighet. Disse forbedringene av planlovforslaget støttes.

Særlige planleggingsoppgaver.

Det foreslås egne kapitler om enkelte viktige planleggingsoppgaver som stiller særlige krav til samordning over administrative grenser og mellom forvaltningsnivåene. Dette vil ofte være områder og tema hvor statlige og regionale myndigheter vil ha viktige roller. Eksempler på slike planer er: samordnet areal- og transportplanlegging som vil gi et felles plansystem for veier, jernbaner, flyplasser og havner, der arealbruk må sees i sammenheng med målet om redusert transportbehov og gode og miljøvennlige transportløsninger, kystzoneplanlegging, samordnet vannplanlegging og planlegging av større natur- og friluftsområder.

Forslaget til lovtekst forstås slik at det er fylkeskommunen eventuelt kommunen, som i utgangspunktet har et ansvar for å starte og lede slikt planarbeid. Fylkestinget vil påpeke at det må være helt spesielle grunner og et ønsket samtykke til at stat eller regionale statlige myndigheter overtar disse planoppgavene.

Flertallet i planlovutvalget ønsker bedre samordning av vannressursforvaltningen. Dette er i samsvar med EU's rammedirektiv. De enkelte sektorer, så som vannforsyning, el-produksjon, landbruk osv. skal i fortsettelsen utarbeide sine planer, men konsekvensene må tilpasses vannregionens forvaltningsplan, vannregionplan. Vannregionens plan skal være sektorovergripende og juridisk bindende. Konsekvensen av dette er at den kan overstyre lokale interesser og sektorinteresser. Flertallsinnstillingen i forslaget til ny plan- og bygningslov går inn for at denne forvaltningen hjemles i plan- og bygningsloven og at fylkeskommunen i hovedsak har ansvaret. Dette er riktig blant annet ut fra at loven forvaltes av regionale og lokale folkevalgte organ og er i tråd med prinsippet om at mest mulig skal tillegges regionalt- og lokalt selvstyre. Implementeringen av EU's rammedirektiv må imidlertid ikke føre til at det etableres et fjerde forvaltningsnivå som styres av en sektor.

Den egne bestemmelsen i § 9-4 i eksisterende plan- og bygningslov, hvor det åpnes for at veimyndighetene kan utarbeide planforslag, foreslås tatt ut av loven og erstattes med et eget kapittel om *samordnet areal- og transportplanlegging* i lovens Del V. Dette gjelder planlegging for alle de

statlige samferdselsetatene. I det nye kapittelet gis det et mønster for hvordan statlige samferdselsetater skal løse sin planlegging i samhandling med regionale og lokale myndigheter.

Statlige arealplaner

I de siste årene har flere reint offentlige eide etater og institusjoner blitt delt opp og gjort om til foretak hvor private eierinteresser kan inngå. Som eksempel kan nevnes at det nylig var på høring et forslag som åpnet for at private kunne inngå på eiersiden i havner. Foretak med en slik eierstruktur vil også fra tid til annen ha behov for å planlegge. Med statlig instruksjons- og godkjenningsmyndighet vil planlegging i slike tilfeller kunne reise spørsmål om legitimitet og favorisering av profittinteresser. Denne siden av samfunnsutviklingen er i liten grad drøftet i planlovutvalgets utredning som i hovedtrekkene viderefører dagens bestemmelser.

” Departementet kan også henstille til en fylkeskommune om å utarbeide en fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning.

På samme vilkår kan departementet selv utarbeide og vedta slik plan. Departementet trer da inn i myndigheten til kommunestyret eller fylkestinget. Vedkommende fylkeskommune eller kommune plikter å gi departementet nødvendig bistand i arbeidet”

Denne form for statlig myndighetsutøvelse må bare skje i helt spesielle tilfeller og i utstrakt samarbeid med berørt fylkeskommune og kommuner.

Den samme statlige myndighet er også inntatt i § 13-2 for planlegging av transportanlegg av regional eller nasjonal betydning:

”Med samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune kan statlig og regional samferdselsmyndighet starte et planarbeid med sikte på vedtak om arealplan for transportanlegg av regional eller nasjonal betydning, med tilhørende arealer. Etter nærmere avtale mellom partene kan slik myndighet helt eller delvis overta de oppgavene planadministrasjonen i kommunen og fylkeskommunen har med å organisere planarbeidet.

Gjeldende kommunale eller regionale planstrategi skal legges til grunn for planarbeidet. Oppnås ikke enighet mellom vedkommende myndighet og kommune eller fylkeskommune om organisering av planarbeidet, treffer departementet avgjørelsen.”

Konsekvenser

Det er et omfattende lovforslag som legges fram og som vil ha konsekvenser for flere forhold ved samfunnsutviklingen og planleggingen. I stikkordsform vil fremheves:

- Generell styrking av planleggingen som et sektorovergripende, samfunnsrettet system. Dette vil kunne gi bedre prioriteringer av de offentlige ressurser og større grad av måloppnåelse. Tidligere avklaringer antas også å ha en kostnadsbesparende effekt da forebygging koster mindre enn reparasjoner.
- Grundigere planprosesser med større innsats i tidlig fase, bredere medvirkningsprosesser og utredninger av konsekvenser skaper et bedre grunnlag for avgjørelse. Det antas dette også vil gi planleggingen større legitimitet og forutsigbarhet.
- Forslaget om at plansystemet i større grad skal kunne være en felles-arena for avveining og samordning vil i første omgang kunne virke krevende. Dette gir imidlertid også en mulighet til forenkling av det offentlige regelverk, ikke minst sett fra brukernes og innbyggernes side.
- Styrkingen av den overordnede regionale og kommunale planleggingen vil gjøre at konflikter kan bli løst på et mer overordnet plannivå. Dette antas å ha en positiv gevinst for detaljplanleggingen og enkeltsaksbehandlingen.

- Forslagene om å at planer skal følges opp av handlingsprogrammer knyttet til økonomiplaner og forslag om avtaler mellom parter vil klargjøre ansvarsforhold og sikre gjennomføringen.
- Forslag om at elektroniske medier og midler i større grad skal brukes i planleggingen skaper muligheter for forenkling av arbeidet både for forvaltningen og brukerne. Dette er imidlertid også et kostnadsspørsmål hvor staten må ta et betydelig ansvar for å få til smidige løsninger og for at alle kommuner skal kunne nyttegjøre seg teknologien.

Oppsummering

I nytt forslag til planlov er det lagt et godt grunnlag for at ny planlov skal bli et godt redskap for en langsiktig og politisk styrt samfunnsutvikling/bygging underlagt folkevalgte organer. De foreslåtte grepene, ikke minst forslaget om kommunal og regional planstrategi, vil gi større politisk eierskap til planer og planlegging, større politisk deltaking og bedre politisk forankring tidlig i planprosessen både i kommuner og fylkeskommuner. Det er også positivt at det legges opp til en styrking av planloven som redskap for sektorovergrepene i samfunnsplanlegging i kommuner og fylkeskommuner, hvor planlegging på ulike nivåer samordnes bedre. Planlegging skal ivareta og avveie kommunale (lokale), regionale og sentrale hensyn.

Forslaget til ny plandel av plan- og bygningslov er et gjennomarbeidet og helhetlig opplegg som må vurderes i sammenheng. Det er nå en unik mulighet til å behandle et lovforslag der hele det lokale, regionale og nasjonale plansystemet er samordnet, helhetlig og underlagt sterkere folkevalgt styring.

Det er svært viktig at de ulike delene av lovforslaget ses i sammenheng og behandles under ett. Miljøverndepartementet og Regjeringen må derfor raskt følge opp utvalgets innstilling. Det forutsettes at det nå legges tilstrekkelig ressurser i å få til en stor og kontinuerlig framdrift med å få fram en egen Odelstingsproposisjon om ny plandel av plan- og bygningsloven. Denne proposisjonen må være basert på planlovutvalgets forslag og ta sikte på en rask iverksetting av ny lov.

Lovforslaget vil styrke den demokratiske siden av planlegging. Det er positivt at kommuner får et større ansvar for å trekke personer med funksjonshemninger og barn og unge sterkere inn i medvirkningsprosesser.

De foreslåtte grepene, ikke minst forslaget om kommunal og regional planstrategi, vil gi større politisk eierskap til planer og planlegging, større politisk deltaking og bedre politisk forankring tidlig i planprosessen både i kommuner og fylkeskommuner.

Det er gjort gode grep for å gjøre planleggingen mer effektiv og samordnende. Dermed blir også planleggingen forhåpentligvis også mer forutsigbar. Samordningen som er gjort i forhold til sektorlovgivningen er riktig og vil bidra til en mer helhetlig planlegging som vil styrke samordningen mellom forvaltningsnivåene. Her gis en viktig mulighet til å se og sette sektorinteressene inn i en helhetsramme til beste for innbyggerne og brukerne. Dette innebærer en større grad av folkevalgt styring gjennom planer som i neste omgang gir føringer for andre aktørers planer eller vedtak.

En sterkere kopling mellom plan og bruk av virkemidler gjennom handlingsprogram knyttet til overordnede planer er et riktig grep for å bedre fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør. Her ligger det muligheter til å forplikte alle parter i større grad. Det er viktig at det

organ som har ansvar for planlegging og gjennomføring også må ha de nødvendige virkemidler til rådighet for å kunne gjennomføre de vedtatte planene.

Nordland fylkeskommune vil påpeke at en del av fylkesdelplanene for arealbruk f. eks. Senterstruktur, Utbyggingsmønster, Friluftinteresser, Verneinteresser og Utbygging av kystsoner og vassdrag - er av klart regionalpolitisk karakter. Samtidig skal det for disse planene utarbeides planprogram og de skal være tatt opp i planstrategier. Nasjonale og regionale statlige myndigheter har derfor betydelig anledning til å intervensere i tidlig planfase. Det er derfor noe uklart hvorfor slike planer skal godkjennes i regjeringen. En uavklart innsigelse vil i alle tilfeller bli løftet opp på departementsnivå. Nasjonale myndigheter og sektorinteresser burde derfor være tilstrekkelig sikret for at særlige sektorinteresser blir varetatt. Hvor avgjørelsesmyndigheten for slike planer skal ligge bør derfor drøftes i det videre arbeidet med lovforslaget og om godkjenningens myndighet i noen tilfeller kan tillegges regionalt politisk nivå.

**Utkast til ny plan- og bygningslov
(plandelen)**

Oversikt

Del I Innledende bestemmelser

- Kap. 1 Lovens formål, virkeområde og hovedtrekk
- Kap. 2 Plan- og bygningsmyndighetene
- Kap. 3 Krav om kartgrunnlag, stedfestet informasjon m.v.

Del II Nasjonale hensyn og oppgaver i planleggingen

- Kap. 4 Statlige planretningslinjer og planvedtak

Del III Regional planlegging

- Kap. 5 Hovedtrekk og regional planstrategi
- Kap. 6 Fylkesplanlegging
- Kap. 7 Interkommunalt plansamarbeid

Del IV Kommunal planlegging

- Kap. 8 Hovedtrekk og kommunal planstrategi
- Kap. 9 Kommuneplan
- Kap. 10 Behandling av kommuneplan
- Kap. 11 Områdeplan
- Kap. 12 Detaljplan

Del V Særlige planleggingsoppgaver

- Kap. 13 Samordnet areal- og transportplanlegging
- Kap. 14 Kystsoneplanlegging
- Kap. 15 Samordnet vannplanlegging
- Kap. 16 Planlegging for større sammenhengende natur- og større friluftsområder omkring byer og tettsteder («markaområder»)

Del VI Bestemmelser om konsekvensutredning for sektorplaner og tiltak etter særlov

- Kap. 17 Konsekvensutredning for sektorplaner og tiltak etter særlov

Del VII Avtaler om gjennomføring m.v.

- Kap. 18 Betingelse om ytelser i tillatelse til utbygging. Utbyggingsavtale.

Del VIII Diverse bestemmelser

- Kap. 19 Dispensasjon fra byggeforbudet etter §1-13, plankrav og plan. Midlertidig bygge- og deleforbud
- Kap. 20 Overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

Del I Innledende bestemmelser

Kap. 1 Lovens formål, virkeområde og hovedtrekk

§ 1-1 Lovens formål

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Den skal legge til rette for verdiskaping, næringsutvikling, gode boliger og bomiljøer, og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet, og fremme folkehelse og samfunnsikkerhet. Den skal sikre vern av verdifulle landskap og natur- og kulturmiljøer og sikre naturgrunnlaget for samisk kultur. Den skal vareta hensynet til estetikk og god byggeskikk.

Loven skal sikre at planer og vedtak om forvaltning av ressurser og om virksomhet, utbygging og vern bygger på en allsidig og langsiktig vurdering, og på forutsigbarhet, åpenhet og medvirkning fra alle berørte interesser og myndigheter.

Det enkelte tiltak skal vareta hensynet til helse, miljø og sikkerhet.

Loven skal sikre norsk gjennomføring av internasjonale avtaler innenfor lovens virkeområde.

§ 1-2 Lovens saklige virkeområde

Loven gjelder samfunnsplanlegging, planlegging for forvaltning av arealer og andre fysiske ressurser, og offentlig og privat planlegging og gjennomføring av bygge- og anleggstiltak.

§ 1-3 Lovens geografiske virkeområde

Når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov, gjelder loven for hele landet herunder vassdrag.

I sjøområder gjelder loven ut til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen. Kongen kan for enkelte sjøområder og formål og virksomheter i sjø fastsette et annet virkeområde.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard.

Et mindretall (Slettebøe, Svensli og Toven) foreslår følgende tilføyelse til andre ledd: Rørledninger i sjø for transport av petroleum omfattes likevel ikke av loven.

§ 1-4 Verdier og retningslinjer for planlegging etter loven

Planlegging og planer etter loven skal sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og fylker, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses. Planene skal bygge på de økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Planleggingen skal ikke være mer omfattende enn nødvendig.

Bærekraftig utvikling er et mål for både lokal, regional og nasjonal planlegging.

Planleggingen skal fremme balanse mellom økologiske, økonomiske, sosiale og kulturelle mål og verdier, og skal vareta framtidige generasjoners behov og valgmuligheter.

Planleggingen skal være demokratisk. Planleggingen styres av folkevalgte organer. Alle berørte interesser og myndigheter, og allmennheten, skal sikres mulighet til medvirkning og innflytelse. Planbehandlingen skal vareta den enkeltes rettssikkerhet, og skje innenfor frister som loven og planmyndighetene setter. Planene vedtas av politiske myndigheter.

Planleggingen skal fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i eller på et område sees i sammenheng. Den skal sikre samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom

sektormyndigheter og mellom statlige, fylkeskommunale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten.

Planleggingen skal være målrettet. Den skal gi rom for lokale tilpasninger og prioriteringer. Som hovedregel velger den enkelte fylkeskommune og kommune selv planleggingsoppgaver. Planleggingen skal vareta og avveie både kommunale, regionale, nasjonale og internasjonale hensyn og interesser. Gjennom planleggingen skal nasjonale og internasjonale hensyn og interesser tilpasses lokale og regionale forhold.

Planleggingen skal bygge på prinsippene om at oppgaver skal søkes løst på det laveste hensiktsmessige nivå, og om gjensidig informasjon mellom forvaltningsnivåene som grunnlag for planlegging og vedtak.

Planleggingen skal være forpliktende og forutsigbar. Vedtatte planer skal være et felles grunnlag for kommunal, fylkeskommunal, statlig og privat virksomhet i planområdet.

Et mindretall (Toven) foreslår at §1-4 utgår.

§ 1-5 Retningslinjer for byggesaksbehandlingen
(Forslag forutsettes fremmet av Bygningslovutvalget)

§ 1-6 Ansvar for planlegging

Kommunen har ansvar for kommunal planlegging og for å vedta kommunale planer etter reglene i denne lovs Del IV og kap. 7. Planer som vedtas av kommunen er kommuneplan, områdeplan og detaljplan.

Fylkeskommunen har ansvar for regional planlegging etter reglene i denne lovs Del III. Planer som vedtas av fylkeskommunen er fylkesplan og fylkesdelplan. Slikt ansvar tilligger også kommuner i fellesskap ved interkommunalt plansamarbeid. Fylkeskommunen skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver etter loven.

Kongen skal trekke opp retningslinjer for planleggingen etter denne lov og føre tilsyn med at fylkeskommunene og kommunene oppfyller plikten til planlegging. Kongen kan utføre planlegging og vedta planer etter reglene i Del II.

Offentlige organer og private har rett til å fremme planforslag etter reglene i denne lov. Alle offentlige organer har rett og plikt til å delta i planleggingen etter denne lov når den berører deres virkeområde, eller deres egne planer og vedtak.

§ 1-7 Medvirkning og høring

Planmyndigheten skal gjennom hele planarbeidet sørge for åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i lokalsamfunnet og dialog med organiserte og uorganiserte interesser. Planmyndigheten skal tilstrebe størst mulig offentlighet i planprosessene. Som hovedregel skal opplegg for medvirkning fastlegges i planprogrammet, jf. § 1-8.

Enhver som fremmer planforslag skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte. Kommunestyret skal

også oppnevne en representant med særlig ansvar for å stimulere og organisere barns og unges medvirkning og på annen måte vareta deres interesser i planleggingen

Når det i denne lov heter at et planforslag skal sendes på høring, skal forslaget sendes til alle statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist. Når det heter at et forslag skal legges ut til offentlig ettersyn, betyr det at minst ett eksemplar av forslaget skal være lett tilgjengelig for alle, slik at hvem som helst kan sette seg inn i forslaget.

Det skal legges til rette for elektronisk presentasjon og dialog i alle faser av planprosessen.

§ 1-8 Planbeskrivelse og planprogram

Alle forslag til planer etter loven skal beskrive planens formål, hovedinnhold og følger, samt forhold til andre planer som gjelder for området.

For fylkesplan, fylkesdelplan og kommuneplan, samt for områdeplan og detaljplan som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

§ 1-9 Konsekvensutredning av planer med vesentlige virkninger

For fylkesdelplan for arealbruk og kommuneplanens arealdel, samt for områdeplan og detaljplan som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal planbeskrivelsen inneholde en særskilt redegjørelse for planens konsekvenser (konsekvensutredning), herunder av aktuelle alternativer. Konsekvensutredningen skal utarbeides på grunnlag av planprogrammet og følge planforslaget når dette sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Planvedtaket med begrunnelse skal offentliggjøres. I begrunnelsen skal det framgå hvordan virkningene av planen og innkomne uttalelser har vært vurdert, og hvilken betydning de er tillagt ved vedtaket. Det skal også framgå hvilke krav om oppfølgende undersøkelser og vilkår som er knyttet til gjennomføringen av planen.

Dersom planen kan få vesentlige virkninger i annen stat, skal vedkommende stat varsles og gis anledning til å medvirke i planprosessen.

Kostnadene ved utarbeiding av konsekvensutredning bæres av forslagsstiller.

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om konsekvensutredning og om planer som omfattes av denne bestemmelsen.

§ 1-10 Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse

Planleggingen etter loven skal fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for skade og tap av liv, helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier m.v.

Ved utarbeidelse av arealplan for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til

utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §9-8. Planmyndigheten skal vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om bruken av risiko- og sårbarhetsanalyser som omfattes av denne bestemmelsen.

§ 1-11 Rettsvirkninger av planer

En vedtatt plan etter denne lov skal legges til grunn for videre planlegging og forvaltning i planområdet, og for vedtak om virksomhet, utbygging og vern. Vedtatt arealplan bestemmer framtidig arealbruk i planområdet. De nærmere rettsvirkningene av arealplaner framgår av reglene for de enkelte plantypene.

Planen skal legges til grunn når det skal treffes vedtak etter andre lover på saksområder som omfattes av planen, på den måten som framgår av vedkommende plan og planbestemmelser, og av bestemmelser i slike andre lover.

Et mindretall (Karlsen, Slettebøe, Svensli og Toven) foreslår at følgende nytt tredje ledd tilføyes:

Planmyndigheten kan i det enkelte tilfelle bestemme at det ikke trengs planbehandling etter plan- og bygningsloven for tiltak som konsesjonsbehandles etter energiloven.

§ 1-12 Tillatelse til bygge- og anleggstiltak

Bygge- og anleggstiltak og annen endring av arealbruk som omfattes av denne lov kan ikke foretas uten at det på forhånd er gitt tillatelse etter reglene i kap. XVI, eller tiltakshaveren har gitt melding og vilkårene for å kunne sette tiltaket i verk er oppfylt. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om hvilke tiltak som krever tillatelse eller melding, og kan i forskrift også bestemme at visse tiltak skal være fritatt for krav om tillatelse eller melding.

For å få byggetillatelse etter reglene i kap. XVI eller melding må et byggetiltak og annen endring av arealbruk ikke være i strid med bestemmelser i loven, forskrifter og vedtekter gitt med hjemmel i loven, eller med vedtatte arealplaner med planbestemmelser. Dette gjelder også tiltak som er fritatt for byggetillatelse eller melding.

Bestemmelser og planer kan fravikes ved at rette myndighet gir dispensasjon i hver enkelt sak på grunnlag av søknad og behandling etter § 19-1. Kommunen kan nedlegge midlertidig bygge- og deleforbud etter reglene i § 19-2 når den finner at et område bør reguleres eller omreguleres før nye tiltak tillates.

§ 1-13 Forbud mot bygging m.v. i 100-metersbeltet langs sjøen

Tiltak som nevnt i §§ 81, 84, 86a, 86b og 93, og innhegning, kan ikke oppføres eller settes i verk nærmere sjøen enn 100 meter fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved alminnelig høyvann.

Forbudet etter første ledd gjelder så langt ikke annet er fastsatt i områdeplan eller detaljplan. I arealdel til kommuneplan kan kommunen gi nærmere bestemmelser om oppføring av nødvendige bygninger og mindre anlegg, og opplag, for landbruk, fiske, fangst, havbruk og sjøverts ferdsel, i 100-metersbeltet. Tilsvarende gjelder for fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning.

Et mindretall (Bugge, Evensen og Saglie) foreslår følgende tilføyelse til andre ledd:
I slike planer bør bygging i 100-metersbeltet så vidt mulig unngås av hensyn til naturmiljø, friluftsliv og andre allmenne interesser.

§ 1-14 Innsigelse og mekling

Vedkommende statlig og fylkeskommunal myndighet kan fremme innsigelse mot forslag til arealdel av kommuneplan, områdeplan og detaljplan i spørsmål som er av nasjonal eller regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende myndighets saksområde.

Andre kommuner kan fremme innsigelse mot forslag til slike planer i spørsmål som er av vesentlig betydning for kommunens innbyggere, for næringslivet eller natur- eller kulturmiljøet i kommunen, eller for kommunens egen virksomhet eller planlegging. Kommune, annen fylkeskommune og statlig myndighet kan på samme vilkår fremme innsigelse mot forslag til regional planstrategi.

Sametinget kan fremme innsigelse mot slike planer i spørsmål som er av vesentlig betydning for samisk kultur, næringsutøvelse eller samfunnsliv.

Innsigelse kan alltid fremmes hvis planforslaget er i strid med bestemmelser i loven, statlig planretningslinje, statlig planbestemmelse, eller overordnet plan.

Det kan ikke fremmes ny innsigelse mot forhold som tidligere har vært gjenstand for innsigelse og blitt avgjort etter reglene her.

Innsigelse skal fremmes så tidlig som mulig og senest innen den frist som er fastsatt for høringen av planforslaget. Innsigelse skal begrunnes.

Finner kommunen eller fylkeskommunen ikke å kunne ta hensyn til innsigelsen, skal det foretas mekling mellom partene. Dersom enighet ikke oppnås, treffer kommunen planvedtak og sender planen og innsigelsen, med meklerens tilråding, til departementet. Departementet avgjør om innsigelsen skal tas til følge og planen endres.

Kongen treffer vedtak om hvem som skal være mekler.

Et mindretall (Christoffersen, Nevøy, Saglie, Slettebø og Østerås) foreslår i tillegg at følgende tas inn som nytt åttende ledd:

Retten til å fremme innsigelse bortfaller dersom kravet til deltakelse i planprosessen etter § 1-6 femte ledd ikke er oppfylt, forutsatt at planmyndigheten har oppfylt varslingsplikten etter vedkommende planbestemmelse.

§ 1-15 Forholdet til forvaltningsloven og klage

I den utstrekning denne lov ikke gir uttømmende regler om saksbehandlingen, gjelder forvaltningsloven. Områdeplan og detaljplan er å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Myndighetene etter denne lov har plikt til å påse at enhver sak er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Når det er adgang til å påklage enkeltvedtak etter loven, gjelder de alminnelige reglene om klage etter forvaltningsloven kap. VI. Det kan likevel ikke klages på forhold som er avgjort

tidligere gjennom klage eller innsigelse. Departementet er klageinstans. Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om alternativ klageinstans og klagebehandling.

Statlig myndighet, fylkeskommune og kommune, og Sametinget, kan påklage enkeltvedtak etter loven dersom vedtaket direkte berører vedkommende myndighets saksområde. Dette gjelder likevel ikke i plansaker der vedkommende myndighet har hatt mulighet til å gjøre innsigelse gjeldende.

Kap. 2 Plan- og bygningsmyndighetene

§ 2-1 Planleggingsmyndighet og planadministrasjon i kommunen

Kommunestyret har ansvaret for og ledelsen av den kommunale planleggingen og skal føre tilsyn med at plan- og bygningslovgivningen følges i kommunen. Kommunestyrets myndighet til å vedta kommuneplan og områdeplan kan ikke overføres til annet organ.

Kommunen organiserer arbeidet med den kommunale planleggingen etter denne lovs Del IV og oppretter de utvalg og treffer de tiltak som finnes nødvendig for gjennomføring av planleggingen.

Kommunestyret skal sikre at kommunen har tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse.

§ 2-2 Planleggingsmyndighet og planadministrasjon i fylkeskommunen

Fylkestinget har ansvaret for og ledelsen av fylkeskommunens arbeid med regional planstrategi og fylkesplanleggingen etter reglene i denne lovs Del III. Fylkestingets myndighet til å vedta fylkesplan og fylkesdelplan kan ikke overføres til annet organ. Fylkeskommunen skal ha nødvendig planfaglig kompetanse og kapasitet for utarbeiding og behandling av planer og planfaglig veiledningsvirksomhet etter loven.

§ 2-3 Statlig planleggingsmyndighet

Kongen har ansvaret for og ledelsen av planleggingsvirksomheten på riksnivå. Departementet har det administrative hovedansvaret for statens planleggingsoppgaver etter loven og skal arbeide for at de vedtak som treffes på riksnivå blir fulgt opp i den regionale og kommunale planleggingen.

§ 2-4 Sametinget

Ved behandlingen av planer etter denne lov skal Sametinget anses som statlig organ.

§ 2-5 Regionalt planforum

I hvert fylke bør det være et regionalt planforum. I planforumet skal statlige, fylkeskommunale og kommunale interesser i forbindelse med den regionale planleggingsvirksomheten og arbeidet med regionale og kommunale planer klarlegges og søkes samordnet.

Fylkeskommunen oppretter regionalt planforum etter samråd med fylkesmannen. Faste medlemmer av planforumet er representanter for fylkesmannen og fylkeskommunen. Forøvrig skal statlige og fylkeskommunale myndigheter og kommuner som er berørt av den aktuelle sak, delta. Andre representanter for berørte interesser kan inviteres til å delta i planforumets møter.

Fylkeskommunen har ansvar for planforumets ledelse og sekretariat.

Kap. 3 Krav om kartgrunnlag, stedfestet informasjon m.v.

§ 3-1 Kart og stedfestet informasjon

Kommunen skal sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som omhandles i loven, bl.a. for å utarbeide kommuneplanens arealdel, områdeplaner og detaljplaner. Staten skal stille til rådighet nasjonale kartdata for alle kommuner. Kartgrunnlaget skal også kunne nyttes til andre offentlige og private formål.

Kommunen kan kreve at den som utarbeider konsekvensutredning eller fremmer planforslag eller søknad om tiltak, utarbeider kart, når dette er nødvendig for å ta stilling til utredningen, forslaget eller søknaden. Kommunen kan innarbeide slike kart i det offentlige kartgrunnlaget. Fagmyndigheter på sentralt, regionalt og kommunalt nivå som varetar arealinteresser skal tilrettelegge kartfestet informasjon slik at den er lett tilgjengelig for plan- og byggesaksprosessen.

Departementet kan i forskrift gi regler om kart og stedfestet informasjon, herunder krav til innhold, utforming, kvalitet, rapportering, oppdatering og lagring.

Kongen kan bestemme at det skal iverksettes landsomfattende eller lokale prosjekter for å samle, kontrollere, revidere eller supplere plan- og byggesaksinformasjon og det offentlige kartgrunnlaget. Kongen kan pålegge offentlige organer å gi de opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre prosjektet.

§ 3-2 Kommunal planbase

Kommunene skal ha en planbase som gir opplysninger om gjeldende arealplaner og andre bestemmelser som fastlegger hvordan arealene skal utnyttes.

Departementet kan i forskrift gi regler for kommunal planbase.

Del II Nasjonale hensyn og oppgaver i planleggingen

Kap. 4 Statlige planretningslinjer og planvedtak

§ 4-1 Samordnet nasjonal politikk for regional og kommunal planlegging

Kongen skal hvert fjerde år, etter samråd med fylkeskommunene og kommunene, utarbeide en samordnet nasjonal politikk for regional og kommunal planlegging, som skal legges til grunn for eller innpasses i planleggingen etter denne lov, og legges til grunn for statens oppfølging.

§ 4-2 Statlige planretningslinjer

Kongen kan stille opp mål og rammer og gi planretningslinjer for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i fylker og kommuner, og om nødvendig samordning mellom slike hensyn og interesser. Planretningslinjene kan gjelde landet som helhet eller et geografisk avgrenset område.

Planretningslinjene skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging etter denne lov. Statlige, fylkeskommunale og kommunale organer skal også følge retningslinjene ved enkeltvedtak etter denne lov og annen lovgivning som retningslinjen har betydning for. Når statlige planretningslinjer vedtas, skal reglene i forvaltningsloven kap. VII om forskrifter anvendes så langt de passer. Berørte kommuner og fylkeskommuner skal gis anledning til å uttale seg.

Departementet har ansvaret for å gjøre statlige planretningslinjer kjent for alle berørte offentlige organer, interesserte organisasjoner og institusjoner, og allmennheten.

§ 4-3 Statlig planbestemmelse

Når det er nødvendig for å vareta nasjonale eller regionale interesser, kan Kongen etter samråd med de berørte kommuner og fylkeskommuner for et tidsrom av inntil 10 år nedlegge forbud mot at det innenfor nærmere avgrensede geografiske områder, eller i hele landet, blir iverksatt særskilt angitte bygge- eller anleggstiltak uten samtykke av departementet, eller bestemme at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med fylkesdelplan for arealbruk, arealdel av kommuneplan, områdeplan eller detaljplan. Kongen kan forlenge forbudet med 5 år av gangen.

Før vedtak fattes, skal forslag til bestemmelse sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i de berørte kommuner og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier.

§ 4-4 Særlig rettsvirkning av arealplan ved statlig vedtak

Kongen kan ved godkjenningen av en fylkesdelplan for arealbruk gi planen samme rettsvirkning som arealdel til kommuneplan, etter reglene i § 6-6.

Kongen kan bestemme at nærmere angitte deler av en kommuneplans arealdel ikke skal kunne endres eller oppheves uten etter samtykke fra departementet innen en nærmere angitt tidsramme, etter reglene i § 9-10.

Et mindretall (Toven) foreslår at bestemmelsene om fylkesdelplan med særlig rettsvirkning i § 6-6 tas inn i denne bestemmelsen.

§ 4-5 Statlig arealplan

Når gjennomføringen av viktige statlige eller regionale utbyggings-, anleggs- eller vernetiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det, kan departementet henstille til vedkommende kommune om å utarbeide en arealdel til kommuneplan, områdeplan eller detaljplan. Departementet kan også henstille til en fylkeskommune om å utarbeide en fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning.

På samme vilkår kan departementet selv utarbeide og vedta slik plan. Departementet trer da inn i myndigheten til kommunestyret eller fylkestinget. Vedkommende fylkeskommune eller kommune plikter å gi departementet nødvendig bistand i arbeidet.

Del III Regional planlegging

Kap. 5 Hovedtrekk og regional planstrategi

§ 5-1 Definisjon

Med regional planlegging forstås planlegging for deler av landet over kommunegrenser. Regional planlegging omfatter planlegging på fylkesnivå, interkommunal planlegging og planlegging over fylkesgrenser.

§ 5-2 Hovedtrekk

I det enkelte fylke skal det utføres en aktiv regional planlegging for å stimulere den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i fylket.

Planleggingen skal omfatte regional planstrategi, og i nødvendig utstrekning fylkesplan, fylkesdelplaner og regionalt handlingsprogram, samt interkommunalt plansamarbeid.

Departementet skal føre tilsyn med at plikten til regional planlegging i medhold av denne lov blir overholdt. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om innhold i og opplegg for de enkelte delene av den regionale planleggingen.

§ 5-3 Regional planstrategi

Fylkeskommunen skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter fylkestingets konstituering, utarbeide en regional planstrategi, i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet

Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, hva som er oppnådd i forhold til tidligere planer, og nasjonal politikk av betydning for planleggingen. Den skal beskrive hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging, hvilke planformer som bør benyttes og hvordan planleggingen bør organiseres og gjennomføres.

Forslag til regional planstrategi sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Fristen for å komme med uttalelse skal ikke være kortere enn 6 uker. Planstrategien vedtas av fylkestinget.

Det kan fremmes innsigelse mot bestemte deler av planstrategien etter reglene i § 1-14. Statlige og fylkeskommunale myndigheter og kommunene skal legge den regionale planstrategien til grunn for det videre planarbeidet i fylket.

Kap. 6 Planlegging på fylkesnivå

§ 6-1 Fylkeskommunens planoppgaver

På grunnlag av den regionale planstrategien skal fylkeskommunen sørge for at det i nødvendig utstrekning blir utarbeidet fylkesplan, fylkesdelplaner og regionalt handlingsprogram.

§ 6-2 Fylkesplanens innhold

En fylkesplan bør inneholde:

- a. Beskrivelse av de regionale planutfordringene med en vurdering av alternative strategiske valg.
- b. Prioriterte innsatsområder med mål og retningslinjer. Til hvert innsatsområde bør det gis en vurdering av ressursbehov og behov for statlige myndigheters medvirkning, og pekes ut ansvarlig organ og samarbeidspartnere for gjennomføring.
- c. Retningslinjer for arealbruk i planområdet.
- d. Vurdering av forholdet til nasjonal politikk for regional planlegging og behov for statlig medvirkning til gjennomføring av planen.
- e. Vurdering av vesentlige konsekvenser av planen for samfunn, naturressurser og miljø.
- f. Oversikt over hvilke planer som er gjeldende og hvilke planer som skal utarbeides.

§ 6-3 Virkning av fylkesplan og fylkesdelplan

Fylkesplan og fylkesdelplan skal legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket. For fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning gjelder også § 6-6.

§ 6-4 Behandling av fylkesplan

Ved utarbeidelsen av fylkesplan skal fylkeskommunen samarbeide med kommunene, statlige organer og organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet. Statlige myndigheter og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde, eller myndighetens egne planer og vedtak.

Fylkeskommunen utarbeider planprogram i samarbeid med berørte kommuner og statlige myndigheter, jf. § 1-8. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn med en frist som ikke må være kortere enn 6 uker. Planprogrammet vedtas av fylkestinget.

Forslag til fylkesplan sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn med en frist som ikke må være kortere enn 6 uker.

Når planen er vedtatt av fylkestinget, legges den fram for Kongen til godkjenning. Ved godkjenningen kan Kongen, etter drøfting med fylkeskommunen, vedta endringer i planen som finnes påkrevd ut fra hensynet til nasjonale interesser.

§ 6-5 Fylkesdelplan

For nærmere bestemt virksomhetsfelt, tema eller geografisk område kan det utarbeides fylkesdelplan. Fylkesdelplan bør utarbeides for oppgaver som den enkelte kommune ikke kan løse innenfor sitt område, som må ses i sammenheng for flere kommuner i fylket, og som krever medvirkning av fylkeskommunale eller statlige myndigheter.

Kongen kan treffe vedtak om at det skal utarbeides fylkesdelplan for bestemt virksomhetsfelt, tema eller geografisk område og gi nærmere bestemmelser om dette.

For saksbehandlingen gjelder det samme som for fylkesplan, jf. § 6-4. Planprogram kan også utarbeides som del av den regionale planstrategien. Fylkeskommunen kan også vedta særlige krav til saksbehandling, herunder undersøkelser, for å sikre medvirkning fra berørte interesser og klarlegge virkninger. For fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning gjelder reglene i § 6-6.

Fylkesdelplan skal godkjennes av departementet dersom en kommune eller statlig myndighet ikke kan godta hele eller bestemte deler av den.

§ 6-6 Fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning

For å vareta nasjonale eller regionale hensyn og interesser knyttet til arealbruk, kan det utarbeides fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning. For slik plan gjelder de samme bestemmelser om innhold og rettsvirkning som for arealdel til kommuneplan, jf. §§ 9-6 til 9-9.

For slik plan gjelder reglene om behandling av arealdel til kommuneplan tilsvarende, jf. § 10-2 til §10-4. Den enkelte kommune plikter å medvirke til at planprogram og forslag til fylkesdelplan gjøres kjent i kommunen på samme måte som for kommuneplanens arealdel, og til at det settes iverk tiltak for å sikre bred medvirkning fra berørte interesser og fra allmennheten. For endring av planen gjelder samme regler. Planen kan også utarbeides samtidig med fylkesplan.

En fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning skal, når den er vedtatt av fylkestinget, legges fram for Kongen for godkjenning. Ved godkjenningen kan Kongen, etter drøfting med fylkeskommunen, vedta endringer i planen som finnes påkrevd ut fra hensynet til nasjonale eller viktige regionale interesser. Ved godkjenningen fastsettes planens bindingstid. Bindingstiden kan forlenges på grunnlag av tilråding i regional planstrategi. En fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning skal så snart som mulig innarbeides i planene til de kommuner som berøres.

§ 6-7 Regionalt handlingsprogram

Regionalt handlingsprogram skal utarbeides for innsatsområdene i fylkesplanen. Handlingsprogrammet skal redegjøre for nødvendige tiltak for å gjennomføre planen, hvem som har ansvar for tiltakene, og for avtaler om hvordan de skal finansieres. Handlingsprogrammet kan også omfatte regionalt utviklingsprogram, og gjennomføring av interkommunale og kommunale planer som varetar regionale oppgaver. Regionalt handlingsprogram skal vedtas av fylkestinget og rulleres årlig.

§ 6-8 Plansamarbeid mellom fylker

To eller flere fylkeskommuner kan samarbeide om planlegging etter denne lov når det er ønskelig å samordne planlegging over fylkesgrenser. Samarbeidet kan omfatte regional planstrategi, fylkesplan og fylkesdelplaner. For slikt samarbeid gjelder reglene om interkommunalt plansamarbeid i kap. 7 tilsvarende.

Kap. 7 Interkommunalt plansamarbeid

§ 7-1 Innledende bestemmelser

To eller flere kommuner bør samarbeide om planlegging etter denne lov når det er hensiktsmessig å samordne planleggingen over kommunegrenser. Interkommunalt plansamarbeid kan igangsettes som gjennomføring av regional planstrategi, videreføring av fylkesplan, eller etter initiativ av kommunene selv. Samarbeidet kan omfatte alle kommunale plantyper.

Fylkeskommunen og statlige myndigheter kan anmode kommunene om å innlede et slikt samarbeid når det anses nødvendig for å vareta hensyn og løse oppgaver som går ut over den enkelte kommune.

Når det anses nødvendig for å vareta og løse nasjonale og viktige regionale hensyn og oppgaver, kan departementet pålegge kommuner å inngå i et slikt plansamarbeid. Herunder kan det treffes vedtak om organisering av plansamarbeidet, om hvilke oppgaver samarbeidet skal gjelde og om hvilket geografisk område det skal omfatte. Før slike bestemmelser gis, skal vedkommende kommuner ha hatt anledning til å uttale seg.

§ 7-2 Organisering

Planarbeidet ledes av et styre med samme antall representanter fra hver kommune, med mindre kommunene er enige om noe annet. Med mindre annet er vedtatt av kommunene, fastsetter styret selv regler for sitt arbeid og organiserer planarbeidet slik det finner det hensiktsmessig.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om organisering av interkommunalt plansamarbeid.

§ 7-3 Planprosess og planinnhold

For planprosess og innhold i planene gjelder reglene for vedkommende plantype, jf. Del IV. Hver kommune har ansvar for at saksbehandlingsreglene følges innenfor sitt område m.h.t. offentlighet, medvirkning, utredning av vesentlige konsekvenser m.v. De deltakende kommuner kan overføre til styret den myndighet til å treffe vedtak om planprosessen som etter loven er lagt til kommunen.

Statlige og fylkeskommunale organer som berøres skal delta i planarbeidet på samme måte som ved annen kommunal planlegging.

Hvert kommunestyre treffer endelig planvedtak for sitt område.

Reglene om innsigelse og klage, og om rettsvirkninger av planer, gjelder tilsvarende, herunder muligheten til lengre binding av kommuneplanens arealdel etter regelen i § 9-10.

§ 7-4 Overføring til fylkesplanlegging

Et flertall av kommunene kan til enhver tid anmode fylkeskommunen om å ta over planarbeidet som fylkesplanlegging, på grunnlag av det planarbeidet som er utført. Fylkeskommunen og statlig myndighet kan anmode kommunene om at arbeidet føres videre som fylkesplanlegging når det anses nødvendig for å vareta hensyn og løse oppgaver som går ut over den enkelte kommune. Et flertall av kommunene kan samtykke i dette.

Departementet kan treffe vedtak om at planarbeidet skal føres videre som fylkesplanlegging. Før slikt vedtak treffes, skal kommunene ha hatt anledning til å uttale seg.

§ 7-5 Uenighet m.v.

Er kommunene uenige om innholdet i et samlet planforslag, kan styret eller den enkelte kommune anmode fylkesmannen eller fylkeskommunen om å mekle.

En kommune kan med 3 måneders skriftlig varsel tre ut av plansamarbeidet. De øvrige kommunene kan fortsette plansamarbeidet for det området de dekker.

Departementet kan pålegge den enkelte kommune fortsatt å delta i samarbeidet.

§ 7-6 Gjennomføring og endring

Partene i et interkommunalt plansamarbeid bør inngå avtale om gjennomføring av planer som er vedtatt på grunnlag av slikt samarbeid, når det er behov for samordning av bruk av virkemidler for gjennomføring. Det kan utarbeides et handlingsprogram etter reglene i § 6-7. Dersom en kommune eller fylkeskommune ensidig ønsker å endre en plan etter kapitlet her, skal de øvrige deltakende og berørte parter få skriftlig varsel om dette før planarbeidet starter.

§ 7-7 Plansamarbeid mellom fylkeskommuner og kommuner

Reglene i dette kapittel gjelder tilsvarende for plansamarbeid mellom en eller flere fylkeskommuner og en eller flere kommuner.

Departementet kan pålegge slikt plansamarbeid når det er nødvendig for å løse planleggingsoppgaver for større områder under ett. Herunder kan departementet gi bestemmelser om formålet med samarbeidet, hvilke oppgaver samarbeidet skal gjelde, hvilket geografisk område det skal omfatte, organisering av nødvendige samarbeidsorganer, og

statens medvirkning. Før slike bestemmelser gis, skal vedkommende fylkeskommuner og kommuner ha hatt anledning til å uttale seg.

Del IV Kommunal planlegging

Kap. 8 Hovedtrekk og kommunal planstrategi

§ 8-1 Formål

Kommunen skal utføre en løpende planlegging i samsvar med lovens formål og retningslinjer for planlegging. Planleggingen skal stimulere og samordne den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og estetiske utviklingen i kommunen, og sikre befolkningen muligheter for påvirkning av kommunens utvikling.

I planleggingen skal kommunen varetta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Den skal legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

§ 8-2 Organisering av planarbeidet og samarbeidsplikt

I planleggingen skal kommunen samarbeide med statlige og fylkeskommunale organer, andre kommuner, næringslivet og private organisasjoner og institusjoner, som har interesse av planarbeidet.

Forøvrig bestemmer kommunen selv hvordan planarbeidet skal organiseres innenfor de rammene som gjelder for de enkelte plantypene.

Fylkesmannen påser at kommunen oppfyller plikten til planlegging.

§ 8-3 Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, sektorenes virksomhet og langsiktig arealstrategi, og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i dette arbeidet innhente synspunkter fra statlige og fylkeskommunale organer og nabokommuner. Kommunen kan også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen avgjør kommunestyret om gjeldende kommuneplan eller deler av den skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret avgjør videre etter behov om det skal startes arbeid med nye kommunedelplaner, områdeplaner eller detaljplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

I vedtak om planstrategi kan kommunestyret bestemme at ny arealdel til kommuneplan vil sette til side bestemt angitte områdeplaner og detaljplaner, etter reglene i § 9-6 siste ledd. Kommunestyret kan også forlenge gyldigheten av en detaljplan utover 5 år i samsvar med § 12-2.

Kap. 9 Kommuneplan

§ 9-1 Innledende bestemmelse

Kommuneplan er en plan for

- samfunnsutvikling og oppgaveløsning i kommunen,
- forvaltning av arealene og naturressursene i kommunen,
- kommunens virksomhet,
- fylkeskommunal og statlig virksomhet i kommunen.

En samlet kommuneplan består av samfunnsdel, handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen bør i alminnelighet omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen, herunder mål og oppgaver innenfor næringsutvikling og ressursforvaltning, boligdekning og bomiljø, folkehelse og sosiale tjenester, vern av natur- og kulturmiljø, utdanning, kultur, idrett og friluftsliv, samferdsel, energiforsyning og samfunnssikkerhet. Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte temaer eller virksomhetsområder.

Kommuneplanen skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet, for statens og fylkeskommunens virksomhet i kommunen, og for privat virksomhet som berøres av planen. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om innhold og gjennomføring av kommuneplan.

Kommuneplanens samfunnsdel

§ 9-2 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel skal behandle langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for samfunnsutvikling og for sektorenes virksomhet, og en langsiktig arealstrategi etter § 9-3. Kommuneplanens samfunnsdel skal samordne sektorenes planer. Den skal gi retningslinjer for hvordan mål og strategier skal gjennomføres i den kommunale virksomheten og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

For behandlingen av kommuneplanens samfunnsdel gjelder reglene i kap. 10.

§ 9-3 Langsiktig arealstrategi

Langsiktig arealstrategi som del av kommuneplanens samfunnsdel skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk og angi langsiktige utviklingsretninger i kommunen og områder for særlig utvikling og vern. Det skal framkomme hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er varetatt.

Kommuneplanens handlingsdel

§ 9-4 Kommuneplanens handlingsdel

Kommunestyret skal en gang i året vedta kommuneplanens handlingsdel. Handlingsdelen skal inneholde et handlingsprogram for å gjennomføre kommuneplanens samfunnsdel, for de fire påfølgende budsjettår eller mer.

Handlingsdelen gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. Kommuneplanens handlingsdel skal konkretisere tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan utgjøre handlingsdelen.

Kommuneplanens arealdel

§ 9-5 Hovedtrekk og formål med kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel skal fastlegge hovedtrekkene i bruk og vern av arealene i kommunen. Revisjon av arealdelen kan begrenses til å gjelde deler av arealet.

Arealdelen skal være knyttet til kommuneplanens samfunnsdel og være et virkemiddel for å gjennomføre den. Arealdelen skal gi kommunen grunnlag for å styre arealbruken gjennom arealformål, hensynssoner, retningslinjer og bestemmelser. Den skal gi rammer for videre planlegging gjennom områdeplan og detaljplan etter kap. 11 og 12 for deler av kommunen. Arealdelen kan utarbeides samtidig med samfunnsdelen, eller som særskilt planprosess. Områdeplan og detaljplan kan utarbeides samtidig med arealdelen der dette er hensiktsmessig.

§ 9-6 Rettsvirkning av kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel skal legges til grunn for kommunens, statens og fylkeskommunens planlegging, forvaltning, virksomhet og utbygging i kommunen. Den legger også rammen for privat utbygging og annen arealbruk.

En vedtatt arealdel er straks bindende for framtidig arealbruk i planområdet. Nye bygge- og anleggstiltak, fradeling og andre endringer av arealbruk må ikke være i strid med vedtatte arealformål og bestemmelser, herunder bestemmelser knyttet til hensynssoner med hjemmel i § 9-9. Det samme gjelder andre tiltak som kan være til vesentlig ulempe for gjennomføring av arealdelen.

Der det ikke gjelder eller er stilt krav om detaljplan eller områdeplan, jf. kap. 12 og 11, vil arealdelen være plangrunnlag for avgjørelse av søknad om tillatelse eller melding om tiltak m.v. etter reglene i §§ 81, 86a, 86b, og 93 første ledd. For utbygging etter § 9-7 første ledd nr. 1 og 2 kreves detaljplan, med mindre kommunen har stilt krav om områdeplan. Krav om detaljplan, eller områdeplan etter vedtak i arealdel til kommuneplan, gjelder også for større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan ha vesentlige virkninger.

Kommunen kan nedlegge midlertidig dele- og byggeforbud etter reglene i § 19-2 når den finner at et område bør reguleres eller omreguleres før nye tiltak tillates.

Ny plan går foran eldre plan for samme areal med mindre annet er fastsatt i vedkommende plan. Dersom ny arealdel til kommuneplan skal gå foran eldre områdeplan eller detaljplan, må det gis varsel til grunneierne og andre interesserte om dette senest i forbindelse med at planforslaget sendes på høring. Dersom tidligere gjeldende plan ikke er opphevet, eller ny områdeplan eller detaljplan for arealet ikke er vedtatt, innen 2 år etter vedtak av arealdelen, gjelder tidligere plan. I så fall gjelder § 19-2 fjerde til syvende ledd tilsvarende.

§ 9-7 Arealformål i arealdelen

For hele arealdelens område skal angis formål for eksisterende og framtidig arealbruk. Følgende arealformål kan angis:

1. Areal for bebyggelse og anlegg, herunder arealer for sentrumsformål, kjøpesenter, detaljhandel, offentlig eller privat tjenesteyting, fritids- og turistformål, råstoffutvinning, annen næringsvirksomhet, boligformål, fritidsboligformål, samferdsel, teknisk infrastruktur, forsvaret, anleggsvirksomhet, grav- og urnelunder og grønnstruktur og grøntområde i tilknytning til byggeareal.
2. Areal for omforming og fornyelse, herunder med underformål som nevnt i pkt 1.

3. Areal for landbruks-, reindrifts-, natur- og friluftsmål (LRNF), nærmere bestemt:
 - a. Areal der bebyggelse og anlegg ikke er tillatt, med unntak av nødvendige bygninger til landbruk og reindrift, herunder til gårdstilknyttet næringsvirksomhet etter nærmere bestemmelser i planen.
 - b. Areal der spredt bolig-, fritids- eller næringsutbygging m.v. kan tillates gjennom behandling av enkeltvis søknader eller detaljplan.
4. Areal for bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, herunder for vannoverflate, vannsøyle og bunn. Det kan herunder angis underformål for ferdsel, fiske, havbruk, natur- og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon.
5. Areal for særlige behov i Forsvaret.
6. Areal hvor gjeldende reguleringsplan, områdeplan eller detaljplan fortsatt skal gjelde.

Kommunen kan kombinere arealformål i påvente av områdeplan eller ny arealdel. Arealformålene kan ikke deles ytterligere inn i underformål. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om arealformåls innhold, avgrensning m.v.

Et mindretall (Toven) foreslår følgende formulering av § 9-7 nr. 4 første punktum:
Areal for bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone.

§ 9-8 Hensynssoner i arealdelen

Arealdelen kan, i tillegg til arealformål, angi slike særlige hensyn eller restriksjoner, og naturgitte forhold, som har betydning for arealbruken i hele eller deler av kommunens areal, herunder regler om saksbehandling. Hensyn og restriksjoner skal markeres i arealdelen som hensynssoner med tilhørende retningslinjer eller bestemmelser, i kombinasjon med arealformål. Det kan angis flere soner for samme areal.

Hensyn og restriksjoner kan vedtas av kommunen som del av arealdelen med hjemmel i § 9-9, andre bestemmelser i denne lov, eller annen lovgivning som legger myndighet til kommunen. De kan også inngå i arealdelen gjennom vedtak av annen myndighet med hjemmel i særlovgivning. Det skal av arealdelen framgå om slike hensyn eller restriksjoner allerede er fastlagt gjennom tidligere vedtak, eller om de sikres gjennom vedtak av arealdelen. Følgende former for soner kan inngå i arealdelen:

1. Sikrings-, støy- og faresoner, herunder blant annet sone utsatt for skred, ras, flom, akutt forurensning, støysone, sone for militær virksomhet, sone rundt flyplass, sone for sikring av vannforsyning m.v.
2. Sone med særlige krav til infrastruktur, herunder blant annet sone med forbud mot eller påbud om nærmere angitte vann-, avløps-, energi-, transport- eller vegløsninger,
3. Sone for nærmere angitt bruk eller vern, herunder blant annet jordvernsone, sone med viktig biologisk mangfold, differensierte jordbruks-, skogbruks- og reindriftssoner, sone med særlige hensyn til kulturvern, kulturlandskap, naturvern eller friluftsliv, sone med ferdselsbegrensninger og restriksjoner på bobil- og campingvogner m.v.
4. Sone for særlige samarbeids- eller eierformer, herunder blant annet sone med krav om felles planlegging for flere eiendommer.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om innhold i hensynssoner.

§ 9-9 Retningslinjer og bestemmelser i arealdelen

I arealdel til kommuneplan kan kommunen stille krav om detaljplan eller områdeplan i visse arealer eller for visse tiltak, og vedta nødvendige retningslinjer for arbeid med slike planer. Kommunen kan også vedta særlige krav til saksbehandling, herunder undersøkelser, for å sikre medvirkning fra berørte interesser og klarlegge virkninger.

I vedtak om arealdel kan fastsettes mål for miljøkvalitet i hele eller deler av kommunens areal, herunder vassdrag og sjøområder. Det kan også fastsettes funksjonskrav for utbyggingen av et areal.

I vedtak om arealdel kan kommunen gi bestemmelser, herunder forbud mot eller påbud om, nærmere angitte løsninger for vannforsyning, avløp, energiforsyning, veg og annen transport i forbindelse med nye bygge- og anleggstiltak. Kommunen kan også gi nødvendige bestemmelser for å avverge fare eller vesentlig miljørisiko som angitt i § 9-8 tredje ledd nr. 1, bestemmelser om hvilke arealer som skal være til offentlige formål eller fellesareale, samt om hvilke eiendommer som skal undergis felles planlegging etter nr. 4 i samme paragraf.

Forøvrig kan kommunen i vedtak om arealdel gi følgende bestemmelser om arealbruken innenfor de rammer som gis nedenfor:

1) Areal for bebyggelse og anlegg

I areal for bebyggelse og anlegg kan gis bestemmelser om at utbygging skal skje i bestemt rekkefølge, og at utbygging av et område ikke kan finne sted før tekniske anlegg og samfunnstjenester som energiforsyning, transport og vegnett, helse- og sosialtjenester, barnehager, friområder, skoler m.v. er tilstrekkelig etablert. Det kan også gis bestemmelser av hensyn til bevaring av eksisterende bygninger og bygningsmiljøer og grønnstruktur, og om grad av utnytting.

2) Areal for omforming og fornyelse

I areal for omforming og fornyelse gjelder reglene som for 1). Kommunen kan videre trekke nærmere grenser for områder som skal omfattes av samlet planlegging, og knytte planleggingen sammen med bruk av virkemidler i jordskifteloven.

3) Areal for landbruks-, reindrifts-, natur- og friluftformål (LRNF-areal)

I LRNF-areal kan kommunen gi bestemmelser om plassering, omfang, størrelse, utforming m.v. av nye bygninger og anlegg, herunder om bygninger og anlegg i landbruket og reindriften. Kommunen kan også gi bestemmelser om endret bruk av eksisterende bygninger og anlegg, herunder forby endring i visse områder eller til visse formål.

Kommunen kan videre gi bestemmelser om annen bruk og vern av arealer, og om ferdsel, av hensyn til landbruket, reindriften, friluftslivet eller vern av natur- eller kulturmiljø.

Bestemmelser som har vesentlig betydning for igangværende virksomhet, kan bare pålegges gjennom områdeplan eller detaljplan. Kommunen kan også gi bestemmelser om praktisering av annen lovgivning som regulerer virksomhet i slike områder så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov, herunder om bygging av landbruksveger, motorisert ferdsel i utmark m.v.

4) Areal for bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone

For områder inntil 100 meter fra strandlinjen langs sjøen gjelder lovens § 1-13. I 100-metersbeltet kan kommunen gi nærmere bestemmelser om oppføring av nødvendige

bygninger og mindre anlegg, og om opplag, for landbruk, reindrift, fiske, fangst, havbruk og sjøverts ferdsel.

For områder langs vassdrag inntil 100 m fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved gjennomsnittlig flomvannstand kan kommunen bestemme at det skal være forbudt å sette i verk bestemt angitte bygge- og anleggstiltak. I slikt område kan kommunen også gi bestemmelser for å sikre kantvegetasjon, og for å sikre allmennhetens tilgang til strandsonen. Kommunen kan gi bestemmelser om plassering, omfang, størrelse, utforming m.v. av nye bygninger og anlegg, og om endret bruk av eksisterende bygninger og anlegg, herunder forby endring i visse områder eller til visse formål.

Kommunen kan videre gi bestemmelser om bruk og vern av vassdrag og sjøområde, herunder bestemmelser om bruk av vannflate, vannsøyle og bunn, om områder for fiske, havbruk og annen næringsvirksomhet, herunder lokalisering, og omfang og typer av havbruksanlegg, og om ferdsel. For strandsonen gjelder reglene for LRNF-areal tilsvarende. Bestemmelser som har vesentlig betydning for igangværende virksomhet, kan bare pålegges gjennom områdeplan eller detaljplan. Kommunen kan også gi bestemmelser om praktisering av annen lovgivning som regulerer virksomhet i slike områder så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov, herunder om motorisert ferdsel i vassdrag og på sjøen.

5) Areal for særlige behov i Forsvaret

Arealformålet kan benyttes der Forsvaret har særlig behov for sikkerhet eller hemmelighold. Forsvaret kan her selv treffe vedtak om virksomhet, bygninger og anlegg. Så langt råd er skal Forsvaret rådføre seg med kommunen og med statlige og fylkeskommunale myndigheter, og med representanter for privat og allmenne interesser som berøres.

Et mindretall (Toven) foreslår følgende formulering av andre ledd første punktum:
I vedtak om arealdel kan fastsettes mål for miljøkvalitet.

Mindretallet (Toven) foreslår følgende formulering i nr. 4 fjerde ledd:

Kommunen kan videre gi bestemmelser om bruk og vern av vassdrag og sjøområder, herunder ferdsel, område for fiske, havbruk og annen næringsvirksomhet, herunder lokalisering, og omfang og typer av havbruksanlegg. Bestemmelser som har vesentlig betydning for igangværende virksomhet, kan bare pålegges gjennom områdeplan eller detaljplan. Kommunen kan også gi bestemmelser om praktisering av annen lovgivning som regulerer virksomhet i slike områder så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov, herunder om motorisert ferdsel i vassdrag og på sjøen.

§ 9-10 Lengre binding av deler av kommuneplanens arealdel

Når nasjonale eller viktige regionale eller kommunale hensyn tilsier det, kan Kongen bestemme at nærmere angitte deler av arealdelen ikke skal kunne endres eller oppheves innen en nærmere angitt tidsramme uten etter samtykke av departementet. Slikt vedtak må treffes innen 12 uker etter at departementet har mottatt planen. Forslag til slikt vedtak må være behandlet som del av planen etter § 10-2 til § 10-4.

For areal for bebyggelse og anlegg og areal for omforming og fornyelse som nevnt i § 9-7, kan en plan ikke gjøres gjeldende for lengre enn 10 år uten nytt planvedtak.

§ 9-11 Innløsning

Blir hele eller større del av ubebygd eiendom lagt ut til samferdsel, teknisk infrastruktur, offentlig tjenesteyting, *eller grønnstruktur og grøntformål som det offentlige skal overta*, innenfor arealformål nr. 1 Bebyggelse og anlegg, eller til nr. 2 Omforming og fornyelse, i kommuneplanens arealdel, og eiendommen innen 4 år ikke blir område- eller detaljregulert eller utlagt til annet formål i arealdelen, kan grunneieren eller festeren kreve erstatning etter skjønn, eller at ekspropriasjon straks blir foretatt, dersom utleggingen medfører at eiendommen ikke lenger kan utnyttes på regningssvarende måte. Er grunnen bebygd, har eieren/festeren samme krav når bebyggelsen er fjernet.

Kap. 10 Behandling av kommuneplan

§ 10-1 Innledende bestemmelse

Reglene i dette kapittel gjelder for utarbeidelse og vedtak av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, og for endring av slike planer. For planbehandlingen gjelder også reglene i kap. 1.

§ 10-2 Kunngjøring og planprogram

Når planarbeidet igangsettes, skal berørte offentlige organer og andre interesserte varsles. Det skal alltid kunngjøres en melding om dette i minst én avis som er alminnelig lest på stedet, og gjennom elektroniske medier. I varsel og kunngjøring skal det kort gjøres rede for formålet med planarbeidet og viktige problemstillinger, samt at det skal utarbeides planprogram. Som grunnlag for planarbeidet skal kommunen utarbeide planprogram og konsekvensutredning etter reglene i § 1-8 og § 1-9. Planprogram kan også tas inn i den kommunale planstrategien etter § 8-3. Planprogram kan unnlates for kommunedelplaner.

Forslag til planprogram sendes på høring, legges ut til offentlig ettersyn, og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Frist for å gi uttalelse skal ikke være kortere enn 6 uker. Planprogrammet vedtas av kommunestyret. Kommunestyret kan delegere myndigheten.

§ 10-3 Forslag til kommuneplan

Forslag til kommuneplan sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Frist for å gi uttalelse og eventuelt å fremme innsigelse skal ikke være kortere enn 6 uker.

§ 10-4 Vedtak av kommuneplan

Kommunestyret selv vedtar kommuneplanen. Av saksframlegget skal det framgå hvordan konsekvensene av planen, og innkomne uttalelser til planforslaget, har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt ved vedtaket. Det skal også framgå hvordan planen varetar nasjonale og regionale hensyn.

Dersom kommunestyret vil treffe vedtak om kommuneplanens arealdel som medfører en bruk av arealer som ikke har vært gjenstand for høring under planbehandlingen, må de deler av planen som ønskes endret, tas opp til ny behandling.

Planen med planbeskrivelse skal kunngjøres og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Det skal sendes et eksemplar til departementet, fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige myndigheter.

Kommunestyrets vedtak om kommuneplanens arealdel kan ikke påklages.

§ 10-5 Innsigelse og vedtak av departementet

Ved innsigelse gjelder § 1-14. Dersom innsigelsen knytter seg til klart avgrensede deler av planen, kan kommunestyret likevel vedta at planen for øvrig får rettsvirkning. Departementet avgjør om innsigelsene skal tas til følge og kan i den forbindelse gjøre de endringer i planen som finnes påkrevd.

Departementet kan, selv om det ikke er reist innsigelse, oppheve planen eller gjøre de endringer som finnes påkrevd, dersom planen strider mot nasjonale interesser, fylkesplan eller fylkesdelplan. Kommunestyret skal ha hatt muligheter til å uttale seg før departementet treffer vedtak. Kommunen må være underrettet om at planen kan bli endret innen 3 måneder etter at departementet har mottatt den.

Departementets vedtak etter paragrafen her kan ikke påklages.

Kap. 11 Områdeplan

§ 11-1 Formål og hovedelementer

Områdeplan er en plan for bruk og vern av arealer innenfor en del av kommunens område. Områdeplan utarbeides av kommunen. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter enn kommunen, og private, å utarbeide utkast til områdeplan.

Kommunestyret skal sørge for å utarbeide områdeplan for de områder i kommunen hvor dette kreves etter, eller følger av, kommuneplanens arealdel jf. § 9-6, og der det ellers er behov for å sikre forsvarlig planavklaring og plangjennomføring for bygge- og anleggstiltak, flerbruk og vern i forhold til berørte private og offentlige interesser.

Områdeplan kan utarbeides i sammenheng med arealdel til kommuneplan eller som egen planprosess.

Områdeplan skal utarbeides av fagkyndige. Kongen kan i forskrift fastsette tekniske kvalitetskrav til områdeplan og nærmere regler om kvalifisering av de som utarbeider områdeplan.

§ 11-2 Rettsvirkning av områdeplan

En vedtatt områdeplan er straks bindende for framtidig arealbruk i planområdet. Nye bygge- og anleggstiltak, fradeling og andre endringer av arealbruk må ikke være i strid med områdeplanen med arealformål og bestemmelser, herunder bestemmelser knyttet til hensynssoner. Det samme gjelder andre tiltak som er i strid med planen eller vil vanskeliggjøre gjennomføringen av den.

Der det ikke gjelder eller er stilt krav om detaljplan, jf. kapittel 12, er områdeplanen grunnlag for avgjørelse av søknad om tillatelse eller melding om byggetiltak m.v. etter reglene i (§§ 81, 86a, 86b, og 93).

Områdeplan er grunnlag for ekspropriasjon etter reglene i kapittel (VIII).

§ 11-3 Arealformål i områdeplan

For hele planområdet skal det angis arealformål. Arealformål kan deles inn i underformål og kombineres innbyrdes og med hensynssoner. Kongen fastsetter underformål i forskrift. I nødvendig utstrekning angis

1. Areal for bebyggelse og anlegg, med angivelse av grad av utnytting, herunder arealer for sentrumsformål, kjøpesenter, detaljhandel, offentlig eller privat tjenesteyting, fritids- og turistformål, råstoffutvinning, annen næringsvirksomhet, boligformål, fritidsboligformål, samferdsel, teknisk infrastruktur, forsvaret, anleggsvirksomhet, grav- og urnelunder og grønnstruktur og grøntområde i tilknytning til byggeareal.
2. Areal for omforming og fornyelse, med angivelse av grad av utnytting.
3. Areal for landbruks-, reindrifts-, natur- og friluftformål, samlet eller hver for seg, herunder områder for jordbruk, skogbruk, reindrift, naturvern, jordvern, landskapsvern, vern av kulturmiljø eller kulturminne, vern av biologisk mangfold, sammenhengende friluftsområder, bymark, nærrekreasjonsområder, seterområder, og landbruks-, natur- og friluftsområder der kommuneplanens arealdel gir tillatelse til spredt bolig-, fritidsbolig- og næringsvirksomhet.
4. Areal for bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone, herunder vannoverflate, vannsøyle og bunn. Det kan herunder angis underformål for ferdsel, fiske, havbruk, natur- og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon.
5. Areal for særlige behov i Forsvaret

Et mindretall (Toven) foreslår at nr. 4 første punktum skal lyde:

4. Areal for bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone.

§ 11-4 Hensynssoner i områdeplan

For angivelse av hensynssoner i områdeplanen gjelder § 9-8 om hensynssoner til kommuneplanens arealdel tilsvarende. Hensyn og restriksjoner kan vedtas som del av områdeplan også med hjemmel i § 11-5.

§ 11-5 Bestemmelser i områdeplan

I områdeplan kan det gis nødvendige bestemmelser om følgende forhold:

1. Utforming, herunder estetiske krav, og bruk av arealer, bygninger og anlegg i planområdet.
2. Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg i planområdet, eller forbud mot former for bruk, for å fremme eller sikre formålet med planen, avveie interesser og vareta ulike hensyn i planområdet.
3. Grenseverdier for tillatt forurensning og andre krav til miljøkvalitet i planområdet, samt tiltak og krav til ny og pågående virksomhet i eller utenfor planområdet for å forebygge eller begrense forurensning, herunder støy, utslippsgrenser, tidsbegrensninger, tekniske løsninger og utstysrestriksjoner.
4. Funksjons-, utformings- og kvalitetskrav til bygninger, anlegg og utearealer, herunder krav for å sikre hensynet til helse, miljø, sikkerhet, tilgjengelighet, barns særlige behov med minste lekeareal pr. boenhet, samt øvre og nedre grense for parkeringsdekning.
5. Antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, og nærmere krav til boligens utforming der det er hensiktsmessig for spesielle behov.
6. Bestemmelser for å sikre verneverdier i bygninger og andre kulturminner, og kulturmiljø, herunder vern av fasade, materialbruk og interiør.
7. Trafikkregulerende tiltak og parkeringsbestemmelser.
8. Krav om bestemte energiløsninger, om etablering av infrastruktur for energi og om tilknytningsplikt.
9. Krav om særlige drifts- og skjøtselstiltak innenfor arealformålene nr. 3 og 4 i § 11-3.

10. Krav om særskilt rekkefølge for gjennomføring av tiltak etter planen, og at utbygging av et område ikke kan finne sted før tekniske anlegg og samfunnstjenester som energiforsyning, transport og vegnett, helse- og sosialtjenester, barnehager, friområder, skoler m.v. er tilstrekkelig etablert.
11. Krav om utarbeiding av detaljplan for deler av planområdet eller bestemte typer av tiltak, og retningslinjer for slik plan.
12. Krav om nærmere undersøkelser før gjennomføring av planen, samt undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre virkninger for miljø, helse, samfunn, naturressurser og sikkerhet ved gjennomføring av planen og enkelttiltak i denne.

*Et mindretall (Toven) foreslår i tillegg et nytt siste ledd som skal lyde:
Det kan ikke fastsettes bestemmelser om vannføring eller vannstand.*

§ 11-6 Behandling av områdeplan

For behandling av områdeplan kommer reglene i kap. 1 og kap. 10 om behandling av arealdelen av kommuneplan tilsvarende til anvendelse, med varsel og kunngjøring om at planarbeid tas opp, utarbeidelse av planprogram, høring av planforslag, vedtak av kommunestyret, offentliggjøring av planvedtaket m.v. For områdeplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal det foretas konsekvensutredning etter reglene i § 1-9 som følger planforslaget når dette legges ut til offentlig ettersyn. I tillegg gjelder følgende regler særskilt for områdeplan: Registrerte grunneiere og festere i planområdet, og så vidt mulig andre rettighetshavere i planområdet og naboer til planområdet, skal underrettes ved brev om at planarbeidet tas opp. I planer der det utarbeides planprogram, kan slik underretning sendes samtidig med at utkast til planprogram sendes på høring.

Planprogram kan unnlates for områdeplan som er i samsvar med arealdel til kommuneplan. Registrerte grunneiere og festere, og så vidt mulig andre rettighetshavere i planområdet, skal underrettes ved brev om forslag til områdeplan med opplysning om hvor det er tilgjengelig. Planforslaget skal også gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Det skal settes en frist for uttalelse som ikke kan være kortere enn 6 uker. Når forslag til områdeplan er ferdigbehandlet, legges det fram for kommunestyret til vedtak, eventuelt i alternativer. Er kommunestyret ikke enig i forslaget, kan det sende saken tilbake til ny behandling. Det kan gis retningslinjer for det videre arbeid med planen.

Kommunestyrets endelige vedtak om områdeplan kan påklages etter reglene i forvaltningsloven kap. VI og § 1-15.

Når planen er vedtatt, skal registrerte grunneiere og festere i planområdet, og så vidt mulig andre rettighetshavere i planområdet og naboer til planområdet, varsles særskilt ved brev. Varselet skal inneholde opplysninger om klageadgangen og frist for klage.

§ 11-7 Innsigelse og vedtak av departementet

§ 10-5 om innsigelse og vedtak av departementet gjelder tilsvarende. Departementets myndighet etter § 10-5 tredje ledd, første punktum, gjelder også der planen strider mot kommuneplanens arealdel.

§ 11-8 Endring og oppheving av områdeplan

For endring og oppheving av områdeplan gjelder samme bestemmelser som for utarbeiding av ny plan. Kommunestyret kan delegerer myndighet til å treffe vedtak om mindre endringer i

områdeplan. Før det treffes slikt vedtak, skal saken forelegges berørte myndigheter, og eierne og festerne av eiendommer som direkte berøres av vedtaket skal gis anledning til å uttale seg.

Forøvrig gjelder forvaltningslovens regler.

Kap.12 Detaljplan

§ 12-1 Formål og hovedelementer

Detaljplan er en plan for bruk og vern av mindre areal og for utforming, bruk og vern av bygninger og anlegg. Detaljplan skal utarbeides der det kreves etter loven eller i plan. Forslag til detaljplan kan fremmes av enhver som ønsker å sette i gang et byggetiltak eller vern. Kommunestyret skal påse at detaljplan utarbeides for områder i kommunen eller typer av tiltak hvor dette kreves etter kommuneplanens arealdel eller områdeplan, og der det ellers er behov for å sikre forsvarlig planavklaring og plangjennomføring for bygge- og anleggstiltak, bruk og vern i forhold til berørte private og offentlige interesser.

En detaljplan kan utarbeides i sammenheng med arealdel til kommuneplan eller områdeplan, eller som egen planprosess. En detaljplan skal være i samsvar med gjeldende arealdel til kommuneplan eller områdeplan og vise hvordan den bidrar til å gjennomføre disse planene. Det kan likevel foretas mindre avvik og presiseringer av overordnet plan som finnes nødvendige for å gjennomføre tiltaket. Innebærer detaljplan andre avvik fra kommuneplanens arealdel eller områdeplan, må det før eller samtidig med vedtak om detaljplanen foretas nødvendig endring av den overordnede planen.

Når det er nødvendig for en god og helhetlig planløsning, kan kommunen sette som vilkår for planbehandling at planen utvides til å omfatte et større areal.

Detaljplan skal utarbeides av fagkyndige. Kongen kan i forskrift fastsette tekniske kvalitetskrav til detaljplaner og nærmere regler om kvalifisering av de som utarbeider detaljplan.

§ 12-2 Rettsvirkning av detaljplan

Detaljplan har samme rettsvirkning som områdeplan, jf. § 11-2.

Er bygge- og anleggstiltak som hjemles i planen ikke satt i gang senest 5 år etter vedtak av planen, kan tillatelsen til gjennomføring av planen ikke gis uten nytt planvedtak.

Kommunestyret kan likevel fatte vedtak om forlengelse av planen i forbindelse med vedtak av planstrategi etter § 8-3. Etter søknad fra tiltakshaver kan planvedtaket forlenges med inntil 2 år av gangen.

§ 12-3 Innhold og utforming av detaljplan

Reglene for områdeplan om arealformål (§ 11-3), hensynssoner (§11-4) og bestemmelser (§11-5) gjelder på samme måte for detaljplan.

§ 12-4 Behandling av detaljplan

For behandling av detaljplan gjelder reglene for områdeplan i § 11-6 og § 11-7 med følgende endringer og tilføyelser:

Når arbeidet med detaljplan begynner, skal forslagsstiller, når denne er en annen enn planmyndigheten selv, legge planspørsmålet fram for planmyndigheten og andre berørte

myndigheter i møte. Myndighetene kan gi råd om hvordan planen bør utarbeides og kan bistå i planarbeidet.

For detaljplan som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal forslagsstiller utarbeide planprogram og foreta konsekvensutredning etter reglene i § 1-9. Når fullstendig forslag til detaljplan er utarbeidet, skal kommunen snarest, og senest innen 12 uker eller en annen frist som er avtalt med forslagsstiller, avgjøre om forslaget skal fremmes ved å sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Finner ikke kommunen grunn til å fremme forslaget, skal forslagsstiller underrettes ved brev. Er forslaget i samsvar med overordnet plan kan avslaget kreves forelagt kommunestyret.

Utarbeiding av detaljplan kan slås sammen med behandling og godkjenning av søknad om rammetillatelse etter lovens kap. XVI, jf. § 95 a nr. 1. Kommunen kan treffe samtidig vedtak om detaljplan og rammetillatelse. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om saksbehandlingen i slike saker.

Kommunestyret kan delegere myndighet til å vedta detaljplaner som er i tråd med rammer og retningslinjer i kommuneplan eller områdeplan, og hvor det ikke har vært vesentlige innvendinger fra berørte offentlige myndigheter eller interesser.

For mindre og enkle saker om detaljplan som fullt ut er i samsvar med kommuneplanens arealdel eller områdeplan, kan saksbehandlingen forenkles slik at planen behandles og vedtas på samme måte som mindre endring av områdeplan, jf. § 11-8, dersom det ikke er vesentlige innvendinger fra berørte offentlige myndigheter eller interesser.

For klage og innsigelse gjelder § 11-6 sjette ledd og § 11-7 tilsvarende, jfr. § 1-14 og § 1-15.

§ 12-5 Endring av detaljplan

For endring og oppheving av detaljplan gjelder reglene for områdeplan i § 11-8 tilsvarende.

Del V Særlige planleggingsoppgaver

Kap. 13 Samordnet areal og transportplanlegging

§ 13-1 Ansvar for samordnet areal- og transportplanlegging

Staten, fylkeskommunene og kommunene har et felles ansvar for at arealbruk og transportbehov vurderes i sammenheng, og for at samordnet areal- og transportplanlegging inngår i den statlige, regionale og kommunale planleggingen etter denne lov.

Formålet med slik planlegging er å utvikle et arealbruks- og transportmønster med stor vekt på hensynet til bærekraftig utvikling. I arealplaner etter loven skal arealdisponeringens betydning for transportbehov og transportmønster, og miljøvirkningene, alltid inngå i planbeskrivelsen og konsekvensutredningen.

Lovens regler om arealplaner, med arealformål, hensynssoner, retningslinjer og bestemmelser, gjelder for planlegging av nye og utvidelse av eksisterende veger, jernbaneanlegg, havner, landingsplasser for luftfartøyer og andre transportanlegg. Statlige myndigheter skal delta i regional og kommunal planlegging etter reglene i § 1-6 og gi nødvendig veiledning.

§ 13-2 Planlegging av transportanlegg av regional eller nasjonal betydning

Med samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune kan statlig og regional samferdselsmyndighet starte et planarbeid med sikte på vedtak om arealplan for

transportanlegg av regional eller nasjonal betydning, med tilhørende arealer. Etter nærmere avtale mellom partene kan slik myndighet helt eller delvis overta de oppgavene planadministrasjonen i kommunen og fylkeskommunen har med å organisere planarbeidet.

Gjeldende kommunale eller regionale planstrategi skal legges til grunn for planarbeidet. Oppnås ikke enighet mellom vedkommende myndighet og kommune eller fylkeskommune om organisering av planarbeidet, treffer departementet avgjørelsen.

For planleggingen gjelder for øvrig de vanlige regler om behandling og rettsvirkning av vedkommende plantype.

Når det er nødvendig for å sikre arealer til framtidige transportanlegg, kan vedkommende samferdselsmyndighet anmode planmyndigheten om at arealdelen av en fylkesplan eller kommuneplan gis rettsvirkning etter reglene i § 6-6 eller §9-10 i forbindelse med vedtak av slik plan.

Så vidt mulig bør det inngås avtale mellom partene om gjennomføring av vedtatt plan.

Kap. 14 Kystzoneplanlegging

§ 14-1 Ansvar for samlet planlegging i kystområdene

Planlegging i kystnære land- og sjøarealer skal skje som del av den regionale og kommunale planleggingen etter denne lov. Staten, fylkeskommunene og kommunene har et felles ansvar for bærekraftig bruk og vern av naturressursene langs kysten. Næringsmessig utnyttning, samferdsel, friluftsliv, vern av natur- og kulturmiljø og andre formål skal vurderes mest mulig samlet og langsiktig, og om nødvendig for større områder under ett.

§ 14-2 Kystzoneplan

Kommuner og fylkeskommuner kan utarbeide kystzoneplan for kysten med sjøen ut til grunnlinjen som arealplan, med arealformål, hensynssoner, retningslinjer og bestemmelser etter reglene i denne lov. I 100-metersbeltet langs sjøen gjelder §1-13.

Kongen kan treffe vedtak om at planområdet kan strekke seg ut til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjene. Kongen kan også treffe vedtak etter § 1-3 om at statlig kystzoneplanlegging kan foretas lengre ut enn 1 nautisk mil fra grunnlinjen.

Med samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune kan statlig eller regional myndighet starte et planarbeid med sikte på vedtak om kystzoneplan som arealplan etter denne lov. Etter nærmere avtale med kommunen eller fylkeskommunen kan slik myndighet helt eller delvis overta de oppgavene planadministrasjonen i kommunen og fylkeskommunen har med å organisere planarbeidet. Gjeldende regional eller kommunal planstrategi skal legges til grunn for planarbeidet. Oppnås ikke enighet mellom vedkommende myndighet og kommune eller fylkeskommune om organisering av planarbeidet, treffer departementet avgjørelsen.

For planleggingen gjelder for øvrig de vanlige regler om behandling og rettsvirkning av vedkommende plantype.

Kap. 15 Samordnet vannplanlegging

§ 15-1 Hovedregel om samordnet vannplanlegging

Samordnet vannplanlegging skal skje som regional planlegging etter denne lov. Lovens regler om planlegging av og planer for arealbruk i regioner og kommuner gjelder for samordnet vannplanlegging.

§ 15-2 Vannregioner

Alle nedbørfelt med tilhørende kyst og sjøområder skal inngå i vannregioner. Kongen fastsetter grensene for den enkelte vannregion.

§ 15-3 Vannregionplan

Hvert fjerde år skal det utarbeides en vannregionplan. Så vidt mulig bør dette skje som del av fylkesplan eller som særskilt fylkesdelplan, med regionalt handlingsprogram for hver vannregion. Vannregionplan kan også behandles og vedtas som fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning. Også andre plantyper, herunder kommuneplan eller kommunedelplan, kan inngå i en vannregionplan.

Departementet kan i forskrift fastsette miljømål for vann og gi nærmere regler om utarbeidelse av vannregionplaner.

§ 15-4 Organisering av planarbeidet

Med samtykke av vedkommende fylkeskommune kan ansvarlig myndighet starte et planarbeid med sikte på vedtak om vannregionplan som del av fylkesplan eller som fylkesdelplan etter denne lov. Etter nærmere avtale kan slik myndighet helt eller delvis overta de oppgavene planadministrasjonen i fylkeskommunen har med å lede og organisere planarbeidet. Oppnås ikke enighet mellom vedkommende myndighet og fylkeskommunen om organisering av planarbeidet, treffer departementet avgjørelsen.

Kongen kan i forskrift gi regler om organiseringen av arbeidet med vannregionplaner. For planleggingen gjelder for øvrig de vanlige regler om behandling og rettsvirkning av vedkommende plantype med rettsvirkninger.

Et mindretall (Toven) går imot forslaget til kapittel 15 Samordnet vannplanlegging.

Kap. 16 Planlegging for større sammenhengende natur- og friluftsområder og større friluftsområder omkring byer og tettsteder («markaområder»)

§ 16-1 Ansvar for planleggingen

Staten, fylkeskommunene og kommunene har et felles ansvar for planlegging for bruk og vern av større sammenhengende natur- og friluftsområder av nasjonal og regional betydning, og større friluftsområder omkring byer og tettsteder («markaområder»), med sikte på å sikre natur- og friluftsverdiene i kombinasjon med annen virksomhet.

De regionale og kommunale arealplanformer i denne lov skal benyttes etter behov, med de regler som gjelder for arealformål, hensynssoner, retningslinjer og bestemmelser.

Kongen kan i forskrift fastsette felles planbestemmelser om utøvelse av næringsvirksomhet, og om ferdsel, i slike planområder.

§ 16-2 Planleggingen og gjennomføring

Med samtykke av vedkommende kommune eller fylkeskommune kan statlig og regional myndighet starte et planarbeid med sikte på vedtak om plan for slikt område. Etter nærmere avtale kan slik myndighet helt eller delvis overta de oppgavene planadministrasjonen i

kommunen og fylkeskommunen har med å organisere planarbeidet. Gjeldende kommunale eller regionale planstrategi skal legges til grunn for planarbeidet. Oppnås ikke enighet mellom vedkommende myndighet og kommune eller fylkeskommune om organisering av planarbeidet, treffer departementet avgjørelsen.

For planleggingen gjelder for øvrig de vanlige regler om behandling og rettsvirkning av vedkommende plantype med rettsvirkninger.

Når det er nødvendig for å sikre slike natur- og friluftsområder, kan vedkommende vernemyndighet anmode planmyndigheten om at arealdelen av en fylkesplan eller kommuneplan gis særlig rettsvirkning etter reglene i § 6-6 eller § 9-10 i samband med vedtak av slik plan.

Så vidt mulig bør det inngås avtale mellom partene om gjennomføring av vedtatt plan.

Del VI Bestemmelser om konsekvensutredning for sektorplaner og tiltak etter andre lover

Kap. 17 Konsekvensutredning for sektorplaner samt tiltak etter andre lover

§ 17-1 Virkeområde og formål

Bestemmelsene gjelder tiltak og planer som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, og som ikke omfattes av denne lovs Del I til V.

Formålet med bestemmelsene er å sikre at virkningene blir tatt i betraktning under forberedelsen av tiltaket eller planen og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket eller planen kan gjennomføres.

§ 17-2 Generelle bestemmelser

For tiltak og planer som omfattes av bestemmelsene skal det tidligst mulig under forberedelsen av tiltaket eller planen utarbeides forslag til program for plan- og utredningsarbeidet. Programmet skal gjøre rede for formålet med plan- eller søknadsarbeidet, opplegget for medvirkning og behovet for utredninger.

Forslag til program sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Ansvarlig myndighet skal, på bakgrunn av høringsuttalelsene, fastsette programmet som skal danne grunnlag for utarbeidelse av søknad eller planforslag med tilhørende konsekvensutredning.

Konsekvensutredningen og søknad om tillatelse eller planforslag skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Det kan ikke gis tillatelse eller fattes planvedtak før utredningsplikten er oppfylt. Vedtak i saken med begrunnelse skal offentliggjøres. I begrunnelsen skal det framgå hvordan virkningene av tiltaket eller planen med innkomne uttalelser har vært vurdert. Det skal også framgå hvilke krav om oppfølgende undersøkelser og vilkår som er knyttet til gjennomføringen av tiltaket eller planen.

§ 17-3. Forholdet til andre stater

For planer og tiltak etter dette kapitlet som kan få vesentlige negative virkninger i en annen stat skal vedkommende stat varsles og gis anledning til å medvirke i planleggingsprosessen.

§ 17-4 Kostnader

Kostnadene ved utarbeiding av konsekvensutredning bæres av forslagsstiller.

§ 17-5 Forskrifter

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om planer og tiltak som omfattes av dette kapittelet og utfyllende bestemmelser om konsekvensutredning.

Del VII Avtaler om gjennomføring m.v.

Kap. 18 Vilkår om ytelser i tillatelse til utbygging. Utbyggingsavtale

§ 18-1 Vilkår om ytelser i tillatelse til utbygging

Innenfor de rammene som følger av reglene om offentlige anskaffelser, kan kommunen i forbindelse med planvedtak eller tillatelse etter denne lov gjøre utbygging betinget av at tiltakshaver besørger eller helt eller delvis finansierer veg, annet anlegg for offentlig kommunikasjon, anlegg for energiforsyning, vanntilførsel og avløp, og fellesarealer, som kommunen påviser er nødvendig for å gjennomføre utbyggingen. Med veg forstås kjørebane med fortau og snuplasser, gangveg, sykkelsti, turveg og offentlig plass, hvor private avkjørsler blir tillatt. Betingelsen kan også gjelde avbøtende tiltak, jfr. § 1-9.

Kommunen kan ikke sette betingelser om andre ytelser, eller motta gaver som har sammenheng med planvedtaket eller tillatelsen.

§ 18-2 Definisjon av, og adgangen til å inngå, utbyggingsavtale

Med utbyggingsavtale menes i denne lov en avtale mellom kommunen og en tiltakshaver om utbygging av et område, som har sitt grunnlag i kommunens myndighet som planmyndighet etter denne lov. En utbyggingsavtale er å anse som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Kommunen kan inngå utbyggingsavtale innenfor de rammer som gjelder for offentlige anskaffelser og med de begrensninger som følger av reglene i dette kapitlet.

§ 18-3 Utbyggingsavtalens innhold

En utbyggingsavtale kan gjelde forhold som kommunen har gitt bestemmelse om i arealdel til kommuneplan, områdeplan eller detaljplan. Slik avtale kan også gå ut på at tiltakshaver skal besørge eller helt eller delvis finansiere bestemte ytelser knyttet til utbyggingen, innenfor de rammene som følger av § 18-1 og reglene om offentlige anskaffelser.

Avtalen må ikke legge vesentlige bånd på den brede vurderingen av alle interessene som knytter seg til bruken av arealet.

§ 18-4 Saksbehandling, offentlighet og medvirkning

Når forhandlinger om en utbyggingsavtale påbegynnes, skal dette gjøres offentlig kjent gjennom varsel og offentlig kunngjøring etter reglene i §10-2 første ledd. Kommunen skal legge til rette for medvirkning av berørte grupper og interesser i samsvar med reglene i § 1-7 som grunnlag for sin deltakelse i forhandlingene.

Omforent forslag til avtale skal gjøres offentlig minst 4 uker før den legges fram for godkjenning i kommunen.

Dersom utbyggingen krever ny eller revidert områdeplan eller detaljplan, skal forslaget til avtale følge planforslaget som en del av dette i forbindelse med planbehandlingen. Det samme gjelder dersom arealet samtidig er under regulering eller omregulering i områdeplan eller detaljplan, og avtalen gjelder forhold av betydning for reguleringen.

Utbyggingsavtale er ikke bindende for kommunen før det foreligger vedtatt plan.

§ 18-5 Endring av utbyggingsavtale

For endring av utbyggingsavtale gjelder forvaltningsrettslige regler om omgjøring. Endring av en utbyggingsavtale som medfører endring av vedtatt plan kan likevel foretas i samsvar med planendringen når denne er behandlet og vedtatt etter lovens regler. § 18-4 gjelder tilsvarende.

Del VIII Diverse bestemmelser

Kap.19 Dispensasjon fra byggeforbudet etter § 1-13, plankrav og plan. Midlertidig bygge- og deleforbud

§ 19-1 Dispensasjon fra byggeforbudet etter § 1-13, plankrav og plan

Etter søknad kan kommunen i særlige tilfelle gi dispensasjon fra byggeforbudet etter § 1-13, arealdelen til kommuneplan, områdeplan og detaljplan samt fra fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning etter nærmere bestemmelse av Kongen. Innenfor lovens ramme kan kommunen også gi dispensasjon fra lovens krav om detaljplan eller områdeplan, jf. § 9-6. Dispensasjon kan gis dersom hensynene bak byggeforbudet i § 1-13 eller planen ikke blir skadelidende, og fordelen ved å gi dispensasjon anses for å være større enn ulempene etter en samlet vurdering.

Departementet kan i forskrift legge myndigheten til å gi dispensasjon fra bestemte planer, for bestemte typer tiltak, eller i bestemte områder av landet til statlig eller fylkeskommunal myndighet.

Det kan stilles slike vilkår for å gi dispensasjon som anses nødvendige for å oppfylle kravet i andre ledd.

Fylkeskommunen, og statlige fagorgan hvis saksområde blir direkte berørt, skal være gitt mulighet til å uttale seg før dispensasjon gis. For større bygge- og anleggstiltak, og andre tiltak som kan ha vesentlig virkning, skal søknad om dispensasjon fra plankrav sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Før det gjøres vedtak, skal naboer og gjenboere varsles på den måten som er nevnt i § 94 nr. 3.

Et mindretall (Toven) går imot forslaget til femte ledd andre punktum.

§ 19-2 Midlertidig forbud mot deling og byggearbeid

Finner kommunestyret at et område bør undergis ny planlegging etter kap. 9 til 12 i loven her, kan det bestemme at tiltak som nevnt i §§ 81, 86a, 86b og 93 ikke settes i gang før planspørsmålet er endelig avgjort. Det samme gjelder andre tiltak som vil kunne vanskeliggjøre planlegging eller gjennomføring av planen.

Kommunen kan samtykke i at en eiendom blir delt eller et arbeid utført, hvis det etter kommunens skjønn ikke vil vanskeliggjøre den nye planen.

Gjelder den påtenkte plan arealformålet omforming og fornyelse (§ 11-3 nr. 2, jf. § 12-2), kan kommunen også bestemme at grunneier (rettighetshaver) ikke uten samtykke fra kommunen kan råde rettslig over eiendom i omformings- og fornyelsesarealet på en måte som kan vanskeliggjøre eller fordyre gjennomføringen av planen. Kommunen skal la slikt vedtak tinglyse på de berørte eiendommer.

Er planspørsmålet ikke endelig avgjort senest 2 år etter at forbud er nedlagt, faller forbudet bort og tinglyst vedtak etter tredje ledd skal slettes. Tidligere innsendte forslag til deling og søknader om byggetillatelse tas straks opp til behandling og avgjørelse. Kommunen kan i tilfelle fastsette tomtgrenser og bebyggelsens beliggenhet, høyde og grunnflate.

Departementet kan i særlige tilfeller forlenge fristen. Søknad om forlengelse må angi ønsket fristforlengelse og være sendt elektronisk eller avgitt til postoperatør eller til offentlig tjenestemann, som har fullmakt til å ta imot søknaden, innen fristens utløp. Er det søkt om forlengelse av fristen, gjelder forbudet inntil saken er avgjort.

Ved fristforlengelse kan departementet bestemme at berørte grunneiere, straks eller fra et bestemt tidspunkt, gis rett til å kreve innløsning som om eiendommen - eller den del av eiendommen som berøres av byggeforbudet - var blitt regulert til offentlig trafikkområde, friområde, fellesområde eller område for omforming og fornyelse samt til statens, fylkets og kommunens bygninger og grav- og urnelunder. Bestemmelsene i § 42 gis tilsvarende anvendelse.

I forbindelse med planlegging etter § 4-3 annet ledd og § 4-5 og for øvrig når særlige grunner foreligger kan departementet treffe vedtak som nevnt i første ledd. Bestemmelsene i forvaltningslovens §§ 16 og 27 første og annet ledd gjelder i så fall tilsvarende i forhold til vedkommende kommune.

§§ 9-3 og 19-4

Merknad: Her settes inn §§ 31 og 32 i dagens plan og bygningslov som de er og forutsettes arbeidet videre med av departementet i det fortsatte lovarbeidet.

Kap. 20 Overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

§ 20-1 Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Fra samme tidspunkt oppheves plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77, kap. I-VIIa. Innen utgangen av første år etter valg av nytt kommunestyre og fylkesting etter lovens ikrafttreden skal kommunen utarbeide og vedta kommunal planstrategi etter § 8-3 og fylkeskommunen utarbeide og vedta regional planstrategi etter § 5-3.

Gjeldende rikspolitiske retningslinjer og bestemmelser etter plan- og bygningsloven av 1985 §17-1 fortsetter å gjelde. Endringer av slike retningslinjer og bestemmelser skal skje etter reglene i denne lovs kap. 4.

Kongen skal snarest mulig og innen to år etter lovens ikrafttreden presentere en samlet politikk for regional og kommunal planlegging, jf. § 4-1.

Planer som er vedtatt etter tidligere lov, gjelder inntil de erstattes av ny plan for samme område. Regulerings- og bebyggelsesplaner som ikke er gjennomført, faller likevel bort etter

10 år fra lovens ikrafttreden. Det samme gjelder planer hvor bare en liten del av planen er gjennomført, og planmyndigheten ikke lenger ser det aktuelt å gjennomføre planen i sin helhet, for den delen som ikke er gjennomført. Kommunen kan treffe vedtak om at gyldigheten av bestemte regulerings- og bebyggelsesplaner skal forlenges med inntil 5 år om gangen.

Kommunale forskrifter og vedtekter gjelder inntil de erstattes av nye planbestemmelser, forskrifter eller vedtekter.

Forslag til arealdel til kommuneplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan som var lagt ut til offentlig ettersyn ved lovens ikrafttreden, kan ferdigbehandles etter de reglene som gjaldt da de ble lagt ut. For andre planer gjelder reglene i denne lov.

For tiltak som krever konsekvensutredning etter reglene kap. VII-a i gjeldende lov, og hvor utredningsprogram er godkjent, kan konsekvensutredningen fullføres etter disse reglene.

§ 20-2 Endringer i andre lover

Når loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer endres slik:

Ny § 7 skal lyde:

Vedtak om konsesjon til vassdragsregulering skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Konsesjonstiltaket kan ikke være i strid med plan som har rettsvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 9-6, 11-2 eller 12-2.

Konsesjonsbehandlingen etter denne lov skal så vidt mulig samordnes med behandlingen av plan for tiltaket etter plan- og bygningsloven. Kongen gir i forskrift nærmere regler om samordningen.

Et mindretall (Karlsen, Slettebøe, Svensli og Toven) går i mot forslaget.

2. Lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern endres slik:

I § 18 nr. 1 tas inn som nytt første punktum: Vern av områder etter denne lov skal så vidt mulig skje på grunnlag av planlegging og planer etter plan- og bygningsloven.

I § 19 tas inn som nytt fjerde ledd: Vedtaket skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk som arealformål eller hensynssone i arealplan etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon.

3. Lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag endres slik:

Ny § 6a (planer etter plan- og bygningsloven) skal lyde: Innenfor rammen av denne lov og forskrifter til loven kan kommunen i arealplaner etter plan- og bygningsloven gi bestemmelser, herunder forbud, om motorisert ferdsel i utmark som omfattes av denne lov. Bestemmelsene kan gå ut på at slik ferdsel bare kan foregå i bestemte områder eller langs bestemte traseer. Ferdselen kan også begrenses til bestemte formål eller bestemte tidsrom. I slik plan kan det også gis retningslinjer for kommunens behandlingen av saker etter loven. Tilsvarende bestemmelser og retningslinjer kan fastsettes i fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning etter plan og bygningsloven.

Slike bestemmelser og retningslinjer skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk som hensynssone i planen.

4. Lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift endres slik:

§ 8a nytt tredje ledd skal lyde: Arbeidet med distriktsplaner skal så vidt mulig skje i tilknytning til kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven. Innenfor rammene av denne lov og reglene i plan- og bygningsloven, kan arealplaner etter plan- og bygningsloven gi bestemmelser om bygninger i og utøvelse av reindriften. Arealdisponeringen i vedtatt distriktsplan skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk i hensynssoner med tilhørende bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon.

5. Lov 9. juni 1978 nr 50 om kulturminner endres slik:

I kap. VI skal ny § 21a lyde: Vern av kulturmiljøer og kulturminner skal så vidt mulig skje på grunnlag av planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Så vidt mulig skal saksbehandlingen etter denne lovs kap. III og § 22a og plan- og bygningsloven samordnes.

Kongen gir i forskrift nærmere regler om slik samordning.

Ny § 22b skal lyde Kulturminnemyndigheten kan i forskrift for bestemte typer kulturmiljø eller kulturminner, eller som enkeltvedtak i det enkelte tilfellet, bestemme at vern etter kap. III og § 22a kan vedtas ved områdeplan eller detaljplan etter plan- og bygningsloven.

6. Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og avfall endres slik:

I § 9 skal nytt tredje ledd lyde: Grenseverdier etter nr. 3 skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk i hensynssoner med tilhørende bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon.

§ 11 tredje ledd skal lyde: Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett, på grunnlag av planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Hvis virksomheten vil være i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven skal forurensningsmyndigheten bare gi tillatelse etter forurensningsloven med samtykke av planmyndigheten. Forurensningsmyndigheten kan bestemme at tillatelse til visse typer forurensende virksomhet kan gis ved vedtak av områdeplan eller detaljplan etter plan- og bygningsloven.

Ny § 12a skal lyde: For tiltak som krever plan eller tillatelse etter plan- og bygningsloven, skal saksbehandlingen etter denne lov og plan- og bygningsloven så vidt mulig samordnes. Kongen gir i forskrift nærmere regler om slik samordning.

7. Lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet endres slik:

I § 7 skal nytt tredje ledd lyde: Så vidt mulig skal vedtak etter andre ledd bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Det skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk som arealformål eller hensynssone med tilhørende bestemmelser i arealplaner ved første planrevisjon.

8. Lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. endres slik:

Ny § 8a (forholdet til plan- og bygningsloven) skal lyde: Vedtak om konsesjon skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven.

Vedtatte planer etter plan- og bygningsloven med rettsvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 9-6, 11-2 eller 12-2 skal legges til grunn for behandlingen av saker om plassering av

oppdrettsanlegg. Før slik tillatelse gis, skal konsesjonsmyndigheten påse at virksomheten ikke er i strid med slike planer. Hvis tiltaket vil være i strid med slike planer, skal konsesjonsmyndigheten bare gi tillatelse etter loven med samtykke av planmyndigheten. Saksbehandlingen etter denne lov og plan- og bygningsloven skal så vidt mulig samordnes. Kongen gir i forskrift nærmere regler om slik samordning.

9. Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) endres slik:

§ 2-1 andre ledd skal lyde: For søknader om tillatelse til tiltak som krever plan eller tillatelse etter plan- og bygningsloven, skal saksbehandlingen etter denne lov og plan- og bygningsloven samordnes. Kongen gir i forskrift bestemmelser om samordningen. For andre søknader om tillatelse gjelder krav om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven kap. 17.

I § 2-2 skal nytt fjerde ledd lyde: Kongen kan i forskrift for bestemte typer tiltak, eller i det enkelte tilfellet, bestemme at konsesjon etter denne lov ikke er nødvendig dersom tiltaket er tillatt i områdeplan eller detaljplan etter plan- og bygningsloven.

Ny § 2-3 skal lyde: Vedtak om konsesjon etter denne lov skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Konsesjonstiltaket kan ikke være i strid med plan som har rettsvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 9-6, 11-2 eller 12-2.

§ 5B-1 nytt første ledd skal lyde: Energiplanlegging skal inngå i regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven.

Et mindretall (Toven) går imot forslagene til endringer av energiloven.

10. Lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. endres slik:

I § 7 skal nytt tredje ledd lyde: Så vidt mulig skal vedtak etter andre ledd bygge på arealplaner etter plan- og bygningsloven. Det skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk som arealformål eller hensynssone med tilhørende bestemmelser i slike planer ved første planrevisjon.

11. Lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart endres slik:

I § 7-1 skal nytt fjerde ledd lyde: Planlegging av nye landingsplasser skal skje etter plan- og bygningsloven.

§ 7-6 første ledd andre punktum oppheves.

I § 7-6 skal nytt andre og tredje ledd lyde: Vedtak om konsesjon for landingsplass, og vedtak om å anlegge statlig landingsplass, skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Landingsplasser kan ikke anlegges i strid med plan som har rettsvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 9-6, 11-2 eller 12-2.

Saksbehandlingen skal så vidt mulig samordnes med saksbehandlingen etter plan- og bygningsloven. Kongen gir i forskrift nærmere regler om slik samordning.

12. Lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (Vannressursloven) endres slik:

I § 9 skal nytt tredje ledd lyde: Kvalitetsmål etter første ledd skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk i hensynssoner med tilhørende bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon.

§ 22 siste ledd skal lyde: Konesjonspliktige tiltak i vassdrag må ha konsesjon etter loven her.
Ny § 25 a skal lyde: Vedtak om konsesjon skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven. Konesjonstiltaket kan ikke være i strid med plan som har rettsvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 9-6, 11-2 eller 12-2.

For tiltak som krever plan eller tillatelse etter plan- og bygningsloven, skal konsesjonsbehandlingen så vidt mulig samordnes med saksbehandlingen etter plan- og bygningsloven. Kongen gir i forskrift nærmere regler om samordningen.

Et mindretall (Toven) går imot forslagene til endringer i Vannressursloven.

13. Lov 21. desember 2000 nr. 82 om havbeite endres slik:

I kap. III skal ny § 11a lyde: Vedtak om tillatelse etter denne lov skal så vidt mulig bygge på planlegging og planer etter plan- og bygningsloven.

Vedtatte planer etter plan- og bygningsloven med rettsvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 9-6, 11-2 eller 12-2 skal legges til grunn for behandlingen av saker om plassering av havbeiteanlegg. Før slik tillatelse gis, skal konsesjonsmyndigheten påse at virksomheten ikke er i strid med slike planer. Hvis tiltaket vil være i strid med slike planer, skal konsesjonsmyndigheten bare gi tillatelse etter loven med samtykke av planmyndigheten.

For tiltak som krever plan eller tillatelse etter plan- og bygningsloven, skal konsesjonsbehandlingen så vidt mulig samordnes med saksbehandlingen etter plan- og bygningsloven. Kongen gir i forskrift nærmere regler om samordningen.